

Aika 20.04.2026, klo 10:00 - 11:25
Paikka Salo IoT Campus, Kokoushuone Kulma

Käsitellyt asiat

- § 56 **Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus**
 - § 57 **Pöytäkirjan tarkastaminen**
 - § 58 **Maakuntajohtajan ajankohtainen katsaus**
 - § 59 **Varsinais-Suomen vesien ja voimien vaihemaakuntakaavaluonnos**
 - § 60 **Varsinais-Suomen strategian 2040+ toteuttamissuunnitelma**
 - § 61 **Edustus Pohjoismaisen saaristoyhteistyön yhteistyöneuvostossa**
 - § 62 **Asiantuntijalausunto valtioneuvoston maaseutupoliittisesta selonteosta**
 - § 63 **Asiantuntijalausunto opetus- ja kulttuuriministeriön kommenttipyyntöä koskien Sivistyksestä suunta Suomelle – korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota vuoteen 2040**
 - § 64 **Lausunto valtioneuvoston selontekoluonnokseksi – Uutta suuntaa Suomen digitaaliseen kompassiin**
 - § 65 **Lausunto rakennusten energiatehokkuuslain luonnoksesta**
 - § 66 **Aurora-mitali 2026**
 - § 67 **Regional Sustainability Influencer Academy (INFLUENCE) -hankkeen käynnistäminen**
 - § 68 **Varsinais-Suomen Helmikunnat 3 -hankkeen päättäminen**
 - § 69 **Vahvistusilmoituskirje tilintarkastajalle**
 - § 70 **Jyrki Alastalon ero maakuntahallituksen varajäsenyydestä ja maakuntavaltuuston jäsenyydestä**
 - § 71 **Aluesuunnittelujaoston 23.3.2026 antamat lausunnot ja käsittelemät asiat**
 - § 72 **Viranhaltijapäätökset**
 - § 73 **Tiedoksi annettavat asiat**
- Lisäpykälät**
- § 74 **LISÄPYKÄLÄ: Lausunto Ruskon eteläosan osayleiskaavasta**

Saapuvilla olleet jäsenet

Ville Valkonen, puheenjohtaja
Saku Nikkanen, 1. varapuheenjohtaja
Anu Aaltonen, varajäsen
Mikko Aaltonen
Sandra Bergqvist, varajäsen
Teija Ek-Marjamäki
Juha Hellstén, varajäsen
Timo Katajainen
Laura Kontu
Arttu Laaksonen
Aarne Lehtonen, varajäsen
Emma Lindqvist
Sari Pesonen
Juhani Pilpola
Eija Raunio
Jaana Reijonsaari
Ville Roslakka
Elina Ruohonen
Konsta Weber

Muut saapuvilla olleet

Petra Määttänen, hallintojohtaja, sihteeri
Jyri Arponen, maakuntajohtaja, esittelijä
Salla-Maria Lauttamäki, kehittämispäällikkö
Riikka Leskinen, toimialapäällikkö
Laura Lähteenmäki-Ojala, Mv:n II varapuheenjohtaja
Petteri Partanen, elinkeinopäällikkö
Malla Rannikko-Laine, edunvalvontajohtaja
Heidi Saaristo-Levin, suunnittelujohtaja
Kirsi Stjernberg, viestintäpäällikkö
Miika Tiainen, erikoissuunnittelija
Sanna Reuna, hallinnon assistentti
Heli Mäkyne, johdon assistentti

Poissa

Pekka Kuusisto, 2. varapuheenjohtaja
Kimmo Aho
Kaija Hartiala, Mv:n I varapuheenjohtaja
Sara Koiranen, Mv:n III varapuheenjohtaja
Nicke Wulff
Anna-Leena Yli-Jama
Aliisa Wahlsten, Mv:n puheenjohtaja

Allekirjoitukset

Ville Valkonen
Puheenjohtaja

Petra Määttänen
Sihteeri

Pöytäkirjan tarkastus

Pöytäkirja on tarkastettu ja hyväksytty

05.05.2026

05.05.2026

Juhani Pilpola

Eija Raunio

§ 56

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Kutsu ja esityslista on lähetetty maakuntahallituksen jäsenille ja varajäsenille sekä maakuntavaltuuston puheenjohtajille.

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Puheenjohtaja toteaa kokouksen laillisesti koollekutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Hyväksytään kokouksen käsittelyjärjestykseksi jäsenille toimitettu esityslista.

Päätös

Puheenjohtaja Ville Valkonen totesi kokouksen laillisesti koollekutsutuksi ja päätösvaltaiseksi, koska läsnä oli 19 jäsentä.

Ehdotus hyväksyttiin.

§ 57

Pöytäkirjan tarkastaminen

Pöytäkirjat hyväksytään ja tarkastetaan sähköisesti.

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus valitsee pöytäkirjantarkastajiksi Juhani Pilpolan ja Eija Raunion.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

§ 58

Maakuntajohtajan ajankohtainen katsaus

Varsinais-Suomen hallitusohjelmatavoitteet 2027–2031

Maakunnan hallitusohjelmatavoitteiden valmistelu on edennyt kevään ajan. Tavoitteet hyväksytään 18.5.2026 maakuntahallituksen kokouksessa. Maakunnan keskeiset tavoitteet hallitusohjelmaan vaikuttamiseksi on laadittu yhteistyössä kuntien, sidosryhmien ja poliittisten toimijoiden kanssa. Valmistelussa painottuvat erityisesti liikenne- ja saavutettavuus, elinkeinoelämän ja vihreän siirtymän edellytykset, osaamisen ja tutkimuksen vahvistaminen sekä Saaristomeren tilan parantaminen. Maakuntahallitukselle järjestetään 20.4. kokouksen yhteydessä erillinen työpaja, jossa hallitusohjelmatavoitteiden sisältöä käsitellään ja tarkennetaan. Tavoitteet kokoavat maakunnan kannalta keskeiset kehittämistarpeet tulevaa hallituskautta varten ja toimivat pohjana maakunnan edunvalvonnalle.

Varsinais-Suomen korkeakouluille merkittävä määrä lisäaloituspaikkoja

Opetus- ja kulttuuriministeriö myönsi 27.3. lisärahoitusta korkeakoulujen uusiin aloituspaikkoihin kevään 2026 yhteishakuun. Varsinais-Suomeen kohdentui päätöksessä merkittävä määrä lisäaloituspaikkoja. Yhteensä korkeakoulut saivat maakunnan alueella toteutettaviin koulutusohjelmiin 152 lisäaloituspaikkaa (Turun yliopisto 93, Åbo Akademi 14, Turun ammattikorkeakoulu 40 ja Yrkeshögskolan Novia 5 lisäaloituspaikkaa). Lisäykset vahvistavat maakunnan koulutus- ja osaamispohjaa sekä vastaavat osaajatarpeisiin etenkin talouskasvun ja uudistumisen kannalta kriittisillä aloilla, kuten tekniikassa, luonnontieteissä sekä kaupallisilla aloilla.

Lähes vuosi Scandria Alliance -verkoston jäsenenä

Varsinais-Suomen liitto siirtyi Scandria Alliance -verkoston täysjäseneksi kesäkuussa 2025. Scandria Alliance on Euroopan TEN-T-liikenneverkon Skandinavia–Välimeri-käytävällä toimiva alue- ja kaupunkiverkosto. Verkoston kautta olemme vaikuttaneet kansainvälisiin liikennehankkeisiin edistäen omien kärkihankkeidemme tunnettavuutta ja vahvistaneet maakunnan ääntä Euroopassa. Jäsenyys on onnistuneella tavalla tukenut Varsinais-Suomen liiton strategisia tavoitteita ja tarjonnut väylän maakunnalliselle edunvalvonnalle, kestävän liikkumisen kehittämiseksi ja kansainväliselle näkyvyydelle osana keskeisiä eurooppalaisia verkostoja.

Perjantaina 17.4. järjestimme Scandria Talks-webinaarin otsikolla Connecting Europe and the Nordic capitals by high-speed rail. Maakuntajohtajan moderoimassa webinaarissa esiintyivät

- Martin Zeitler, Advisor to the European Coordinator Pat Cox, Euroopan komissio, DG MOVE
- Vesa Palander, elinvoimajohtaja, Turun kaupunki
- Jonas Karlsson, toimitusjohtaja, Oslo-Stockholm 2.55 AB.

Toukokuussa maakuntajohtaja osallistuu puhujana ja panelistina Scandria Alliance -verkoston järjestämään Cross-border Connections in Northern Europe -seminaariin Oslolla.

”Seuraava pysäkki: Varsinais-Suomi 2040+” käynnistää uuden strategiakauden

Varsinais-Suomen strategia 2040+ hyväksyttiin joulukuussa 2026. ”Seuraava pysäkki: Varsinais-Suomi 2040+” on uuden strategiakauden käynnistystilaisuus, joka kokoaa varsinaissuomalaiset toimijat yhteen julkistamaan strategian toteuttamissuunnitelma. Tilaisuuden aikana kuullaan sitoumuksista strategian tavoitteisiin, rakennetaan yhteyksiä länteen, etsitään uusia yhteyksiä ja vahvistetaan keskinäisiä kumppanuuksia.

Tilaisuus järjestetään 29.4. klo 9–12 Logomossa, Turussa (vain läsnätilaisuus). Lisätiedot ja ilmoittautuminen Varsinais-Suomen liiton verkkosivuilta: [Varsinais-Suomen strategian 2040+ käynnistystilaisuus - Varsinais-Suomen liitto](#)

Varsinais-Suomen liiton Eurooppa-päivän vastaanotto 8.5.

Varsinais-Suomen liiton Eurooppa-päivän juhlavastaanotto järjestetään perjantaina 8.5.2026 Turun Akatemiatalolla. Tänä vuonna tilaisuudella juhlistetaan Varsinais-Suomen asemaa yhteyksien rakentajana länteen ja muihin Pohjoismaihin puheenvuorojen ja kulttuuriohjelman merkeissä. Luvassa on maakuntajohtajan tervehdyksen lisäksi Turun filharmonisen orkesterin jousikvartetti sekä Pohjolakeskustelu. Puhujina suurlähettiläs Maimo Henriksson, hallituksen puheenjohtaja Patrik Rautaheimo ja kansanedustaja Ville Valkonen.

Ukrainalaiset kasvattivat Varsinais-Suomen väestöä yli tuhannella

Varsinais-Suomen asukasluku kasvoi viime vuonna lähes 3 000 henkilöllä. Kieliryhmistä eniten kasvoi ukrainalaisten osuus. Ukrainalaisten määrä kasvoi maakunnassa 1 200 henkilöllä. Ero seuraavaksi nopeimmin kasvaviin kieliryhmiin oli huomattavan suuri, sillä eteläaasialaisten bengalin ja sinhalin kielten puhujien määrä kasvoi kummankin osalta reilulla 200 henkilöllä. Ukrainankieliset kasvoi viime vuonna myös maakunnan suurimmaksi vieraskielisten ryhmäksi ohi venäjänkielisten. Kokonaisuudessaan vieraskielisten määrä kasvoi viime vuonna Varsinais-Suomessa 4 200 henkilöllä, kun suomenkielisten määrä laski 1 200 henkilöllä. Ruotsinkielisten määrä pysyi lähes ennallaan.

Lue tarkemmin Lounaistiedon sivuilta: lounaistieto.fi/ukrainankielisten-maara-kasvoi-yli-tuhannella/

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus päättää merkitä ajankohtaisen katsauksen tiedoksi.

Päätös

Maakuntajohtaja Jyri Arponen esitteli asian.

Edunvalvontajohtaja Malla Rannikko-Laine esitteli Länsiradan käsittelyn ajankohtaisen tilanteen.

Ehdotus hyväksyttiin.

Maakuntahallitus, § 5, 27.01.2025
Maakuntahallitus, § 59, 20.04.2026

§ 59

Varsinais-Suomen vesien ja voimien vaihemaakuntakaavaluonnos

VSLDno-2023-677

Maakuntahallitus, 27.01.2025, § 5

Valmistelijat / lisätiedot:

Heikki Saarento, suunnittelujohtaja, heikki.saarento@varsinais-suomi.fi

Liitteet

1 Vesien_ja_voimien_vaihemaakuntakaava_OAS

Maakuntavaltuusto päätti kokouksessaan 10.6.2024 (§ 23) käynnistää Varsinais-Suomen maakuntakaavan päivityksen laatimisen.

Vaihemaakuntakaavalle on valmisteltu osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS), jossa on kuvattu muun muassa vaihemaakuntakaavan lähtökohtia ja tavoitteita. Siinä on esitetty myös kaavaprosessin aikataulu ja miten osalliset voivat osallistua kaavan laadintaan. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma asetetaan julkisesti nähtäville vaihemaakuntakaavan vireilletulon kuuluttamisen yhteydessä ja sitä päivitetään prosessin aikana.

Vaihemaakuntakaavassa käsitellään maakuntakaavoituksen ohjausryhmän kokouksessa 8.10.2024 (muistio toim. sähköpostitse) käytyjen keskustelujen pohjalta erityisesti maakunnan energiahuollon (tuotanto ja siirto) ja vesiensuojelun teemoja.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma esitellään kokouksessa (OAS-luonnos liitteenä).

Lisätietoja: <https://varsinais-suomi.fi/suunnittelu/maakuntakaava/vireilla-olevat-maakuntakaavat/>

Maankäyttöjaosto päättää

1. valtuuttaa liiton viraston viimeistelemään Varsinais-Suomen vesien ja voimien vaihemaakuntakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelman
2. esittää maakuntahallitukselle, että se päättää Varsinais-Suomen vesien ja voimien vaihemaakuntakaavan vireilletulosta ja osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta tiedotetaan MRL 63 §:ssä ja MRA 30 §:ssä säädetyllä tavalla.

Liitteet

Varsinais-Suomen vesien ja voimien vaihemaakuntakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelman luonnos

Maankäyttöjaoston kokouksen jälkeen Varsinais-Suomen vesien ja voimien vaihemaakuntakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma on viimeistelty ja taitettu nähtäville asettamista varten liiton virastossa.

Vaihemaakuntakaavan kärkiteemojen selvitystilanne

1. Energiahuolto

Varsinais-Suomen liitossa on meneillään energiajärjestelmän kehittymistä erittelevä taustaselvitysten sarja "Kestävän energiahuollon tulevaisuus, tilatarpeet ja kehittyminen Varsinais-Suomessa", jota rahoitetaan ympäristöministeriön vihreän siirtymän investointien varoista. Kokonaisuudessa on yhteensä neljä osaa:

- a. teollinen aurinkovoima, raportti ja verkkokarttapalvelu valmistunut toukokuussa 2024
- b. maatuulivoiman päivitysselvitys, viimeisteltävänä ja julkaistaan keväällä 2025
- c. siirtoyhteydet ja nousevat energiamuodot, vireillä ja julkaistaan loppukesällä 2025 (sähkön ja vedyn siirtoyhteydet, varastointi sekä energiamuodoista ympäristölämpö, vetytalous ja synteettiset sekä pienydinvoima)
- d. yhteenveto energiajärjestelmän kokonaisuuden kannalta ja tulosten tulkinta maakuntakaavoituksen näkökulmasta, työstetään kesällä 2025 ja julkaistaan loppukesällä 2025

Selvityssarjan kuvaus ja tuotokset ovat Varsinais-Suomen liiton verkkosivuilla <https://varsinais-suomi.fi/suunnittelu/aluesuunnittelu/kestavan-energiahuollon-tulevaisuus-varsinais-suomessa/>

2. Vesiensuojelu

Vesiensuojelun teemassa tukeudutaan pitkälti tuoreisiin valtakunnallisiin ja alueellisiin, muiden tahojen tuottamiin selvityksiin. Niitä on tehty etenkin peltoeroosiosta, mutta myös esimerkiksi tulvariskialueista.

- Suomen peltojen karttapohjainen eroosioluokitus - Karttojen kattavuus ja käyttömahdollisuudet. Harri Lilja, Eila Turtola, Jari Hyväluoma, Oiva Hakala, Markku Puustinen ja Jaana Uusi-Kämppe. MTT raportti 133. 2014
- Suomen peltojen karttapohjainen eroosioluokitus: Valtakunnallisen kattavuuden saavuttaminen ja WMS-palvelu. Harri Lilja, Markku Puustinen, Eila Turtola ja Jari Hyväluoma. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 42/2017
- Ravinteiden kierrätys alkutuotannossa ja sen vaikutukset vesien tilaan - KiertoVesi-hankkeen loppuraportti. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 22 /2019.
- Suomen maaperän seuranta, tila ja käytön ohjauskeinot. Toimittaja: Haavisto, Teija. Ympäristöministeriö 16.08.2023
- Kuidun ja rakennekalkin vesiensuojeluvaikutukset 2.0 (RAKENNE-KUITU 2.0) hankkeen loppuraportti. Ympäristöministeriö 28.6.2024
- Vesien- ja merenhoidon ohjaus, rahoitus ja tuloksellisuus - Maatalouden ravinnekuormituksen vähentäminen. Valtiontalouden tarkastusviraston tarkastuskertomukset 10/2024. Helsinki 2024.

Suomen merialueiden ja erityisesti Saaristomeren tilaa on tutkittu ja seurattu pitkään. Keskeisiä toimijoita ovat olleet Suomen ympäristökeskus (SYKE), Luonnonvarakeskus (Luke), yliopistot ja alueelliset ELY-keskukset. Seurantaa tehdään useilla menetelmillä, kuten vesinäytteiden, satelliittikuvien, tutkimusalusten mittaustiedon, biologista seurannan sekä mallinnus- ja pitkäaikaisaineistojen avulla.

<https://www.ymparisto.fi/fi/ympariston-tila/vesi>

Kestävän kehityksen asiantuntijaorganisaatio Valoniassa, joka on osa Varsinais-Suomen liittoa, on tehty pitkäjänteisesti vesiensuojelutyötä mm. alueen virtavesien kunnostusta sekä haja-asutusalueiden jätevesien käsittelyn opastusta. Uudempina teemoina nousussa ovat myös maaperän hyvinvoinnin ja suojelun aiheet. Valoniassa kerätty tieto ja osaaminen on myös maakuntakaavoituksen käytössä.

Vireille tulosta kuuluttamisen jälkeen vaihemaakuntakaan selvitystyö jatkuu kohti valmisteluvaiheen kuulemista ja kaavaluonnosta yhteistyössä kuntien ja kaavan teemojen kannalta keskeisten sidosryminen kanssa. Samalla tarkennetaan kaavatyön lähtökohtia, tavoitteita ja lisäselvitystarpeita edelleen. Uudistuvan ja lausunnolla olevan alueidenkäyttölain muutokset otetaan valmistelussa huomioon. Kaavan MRA 11 §:n mukainen aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu pidetään kesän 2025 aikana.

Asia esitellään kokouksessa.

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus päättää

1. merkitä tiedoksi Varsinais-Suomen vesien ja voimien vaihemaakuntakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelman
2. että Varsinais-Suomen vesien ja voimien vaihemaakuntakaavan vireilletulosta ja osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta tiedotetaan AKL 63 §:ssä ja MRA 30 §:ssä säädetyllä tavalla.

Päätös

Maakunta-arkkitehti Virpi Mamia esitteli asian.

Ehdotus hyväksyttiin.

Maakuntahallitus, 20.04.2026, § 59

Liitteet

- 1 Vesien ja voimien vaihemaakuntakaavaselostus LUONNOS MH 23032026
- 2 Vesien ja voimien vaihemaakuntakaavan kumottavat merkinnät LUONNOS 23032026
- 3 Vesien ja voimien vaihemaakuntakaava LUONNOS 23032026
- 4 Varsinais-Suomen vesien ja voimien vaihemaakuntakaavan kaavamerkinnät ja -määräykset LUONNOS 23032026.pdf

Maakuntavaltuusto päätti käynnistää Varsinais-Suomen maakuntakaavan tarkistamisen 10.6.2024. Päivitys keskittyy kahteen maakunnan kannalta ajankohtaiseen ja toisiaan täydentävään teemaan: vesien tilan parantamiseen ja puhtaan energian edistämiseen.

Valmistelu on edennyt valmisteluvaiheen eli luonnoksen asettamiseen nähtäville, jona aikana luonnoksesta voi jättää mielipiteen. Lausunnot pyydetään kunnilta, viranomaisilta ja keskeisiltä toimijatahoilta. Nähtävilläoloaikana järjestetään

seutukohtaiset vuorovaikutustilaisuudet. Kaavatyölle asetettu ohjausryhmä on kokoontunut valmisteluajana neljä kertaa. Sen lisäksi on järjestetty viranomaisneuvottelu ja useita teemoja koskevia toimija- ja yhteistyötahotapaamisia. Kaavaa esiteltiin iltakoulussa 24.2.2026 maakuntahallitukselle ja aluesuunnittelujaostolle.

Valtiolla ja Varsinais-Suomella on vahva yhteinen tahtotila Saaristomeren tilan parantamiseksi ja energiamurroksen vauhdittamiseksi. Saaristomeren osalta tavoitteena on ravinnekuormituksen merkittävä vähentäminen, valuma-aluelähtöinen vesiensuojelu ja alueen nostaminen ravinnekierron mallialueeksi. Energiamurroksessa korostuvat puhdas energia, huoltovarmuus ja teollisuuden uudistuminen, jotka tulee huomioida alueellisessa maankäytössä.

Varsinais-Suomen identiteettiä muovaavat sekä maakunnalle tärkeä maatalous että Saaristomeren laaja ja monimuotoinen saaristo. Maakunnassa on lisäksi kasvavaa energiaintensiivistä teollisuutta ja yhteiskunta sähköistyy myös lämmöntuotannossa ja liikenteessä. Energiajärjestelmän tuleekin olla monitasoinen ja monipuolinen sekä toimintavarmoin siirtoyhteyksin kytkeytynyt. Näiden tekijöiden kokonaisuus muodostaa Varsinais-Suomen erityisprofiilin ja keskeisen lähtökohdan maakuntakaavan ratkaisuisissa.

Maakuntakaavan valmistelun ohjausryhmän evästysten mukaan vesiensuojelun vaikuttavuutta tulee maakuntakaavassa vahvistaa ja kohdentaa toimenpiteet tehokkaasti, samalla turvaten elinkeinonharjoittamisen edellytykset myös tulevaisuudessa. Energian tuotannon, -varastoimisen ja siirtämisen ohjauksen on oltava selkeää ja ajantasaista. Maakunnallisesti merkittävän tuulivoimatuotannon potentiaalin vähentymisen sekä teollisen aurinkovoiman sijoittamisen näkökulmat kuntakaavoitukseen tulee esittää läpinäkyvästi. Samalla tulee varmistaa, että kunnille tarjottava tieto on oikea-aikaista ja helposti hyödynnettävissä niiden omassa valmistelussa. Lisäksi on nähty tarpeellisenä arvioida, miten maakuntakaava voisi toimia aluekehittämisen välineenä myös rahoituksen kohdentamisen näkökulmasta. Kaavan tulee kokonaisuutena olla hyväksyttävä, käytännöllinen ja selkeä strategisen tason ohjausväline.

Maakuntakaava esittää koko maakunnan alueelle kokonaiskuvaa selventävän ratkaisun, joka kuvataan alla. Valmistelussa on lisäksi arvioitu, miten maakuntakaavalla voidaan edistää vesien tilan parantamista vaikuttavammin. Maakuntakaavan karttamaiselle luonteelle soveltuva keino perustuu tietopohjaiseen maantieteelliseen kohdentamiseen ja siten vaikuttavuudeltaan merkittävimpien alueiden osoittamiseen. Strategisen suunnitelman periaatteiden mukaisesti ja lainsäädännöllisten toimivaltarajojen puitteissa on kehittämisperiaatteena esitetty resurssien kohdentamista erityisen eroosioherkille alueille. Kaavaprosessissa on tärkeää selvittää, miten maakuntakaavan, EU:n alue- ja rakennerahastojen ja valtion budjetoimien ohjelmien (esim. Saaristomeri- ja Ahti-ohjelma) toimeenpanot voisivat keskinäisellä synergialla saavuttaa vaikuttavampia tuloksia. Sen sijaan EU-säädösten selkeästi rajaaman CAP-tuen viljelijäkohtaisiin jakokriteereihin maakuntakaavan kohdentamismerkinnöillä ei ole vaikutusta toisistaan täysin eriyettyjen järjestelmien takia.

Vedet

Varsinais-Suomen vesistöjen, erityisesti Saaristomeren, tila on heikko pitkään jatkuneen ravinnekuormituksen ja eroosion vuoksi. Saaristomeri on Suomen rannikkovesistä kuormitetuin fosforin osalta, ja yli 70 % kuormituksesta tulee maataloudesta. Savimaat, eroosioherkät pellot, sisäinen kuormitus sekä ilmastonmuutoksen voimistama valunta heikentävät tilannetta entisestään. Nykyiset ohjauskeinot ovat hajanaisia ja riittämättömiä, eikä hyvää tilaa saavuteta nykytoimilla vuosikymmeniin. Vesien tilan parantaminen edellyttää alueellisesti tarkempaa ohjausta ja resurssointia, valuma-alueelähtöistä suunnittelua sekä toimenpiteiden kohdentamista riskialueille.

Voimassa oleva Varsinais-Suomen maakuntakaava sisältää koko maakuntaa koskevan vesiensuojelun yleismääräyksen, joka velvoittaa, että kaikki yksityiskohtainen maankäytön suunnittelu ja rakennustoimenpiteet tulee tehdä vesiensuojelutavoitteita edistään. Vesien ja voimien vaihemaakuntakaavan tavoitteena on tehdä Varsinais-Suomen pitkäjänteinen tavoite vesien tilan parantamisesta näkyväksi maakuntakaavassa tarkentamalla ja kohdentamalla voimassa olevan kaavan vesiensuojelun yleismääräystä. Tavoitteena on vähentää Saaristomeren ja eteläisen Selkämeren ravinnekuormitusta sekä vahvistaa vesiensuojelun vaikuttavuutta suuntaamalla toimet ja resurssit riskialueille. Lisäksi kaava ohjaa kuntia ja viranomaisia valuma-alueelähtöiseen suunnitteluun sekä tulvariskien ja eroosioherkkyyden huomioimiseen.

Kaava esittää maakunnallisen ratkaisun vesien tilan parantamiseksi ja tunnistaa paikkatietoon perustuen Varsinais-Suomen eroosioherkimmät alueet. Uusi valuma-alueita koskeva yleismääräys korostaa kokonaiskuormituksen ja toimintojen yhteisvaikutusten huomioimista. Toimenpiteiden tulee vähentää ravinnekuormitusta ja eroosiota, ja ne on kohdennettava selkeisiin riskikohtiin yhteistyössä vesiensuojeluviranomaisten kanssa.

Erityisen eroosioherkät alueet osoitetaan uudella osa-aluemerkinnällä, joka kokoaa laajat, uomiin kytkeytyvät korkean riskin alueet. Kehittämissperiaate esittää niille vahvempaa resurssointia toimenpiteiden toteuttamiseksi. Kyseisten alueiden maankäyttöä ohjataan maakuntakaavan voimassa olevalla pohjamaankäyttömerkinnällä, joka on valtaosalla alueista maa- ja metsätalousvaltainen.

Lisäksi Turun rannikon valtakunnallisesti merkittävä tulvariskialue osoitetaan erillisellä osa-aluemerkinnällä.

Kaava muodostaa selkeän kolmiportaisen järjestelmän: koko maakuntaa koskevan voimassa olevan yleismääräyksen, uuden valuma-aluepainotteisen yleismääräyksen sekä erityisen eroosioherkkien alueiden osa-aluemerkinnän.

Voimat

Maakuntakaavan on vastattava energiamurrokseen siten, että fossiilittoman energian tuotanto, varastointi ja siirto sovitetaan yhteen muun maankäytön kanssa. Tavoitteena on toiminta- ja huoltovarma, monitasoinen, teknologisesti kehittyvä ja kokonaiskestävä energiajärjestelmä maakunnassa.

Siirtoyhteydet ja niiden kehitysmahdollisuudet ovat keskeinen edellytys sähköistyvän teollisuuden, liikenteen ja lämmityksen kehitykselle sekä vetytalouden viriämiselle. Varsinais-Suomi on prosessiteollisuuden koulutuksen ja osaamisen sekä energiatuotteiden jatkojalostamisen maakunta. Suurin osa raakaenergiasta tuodaan maakuntaan jatkossakin, kuten muuallekin etelän kasvukeskuksiin. Kattavat ja kapasiteetiltaan riittävät yhteydet ovatkin välttämättömiä. Kaavaluonnoksessa osoitetaan kansallisen vetyverkon YVA-linjaukset yhteystarpeina, esitetään sähköverkon kehittämistarpeet ja neljä uutta yhteystarvetta sekä osoitetaan Raisioon uusi muuntoasema liityntöineen.

Maakunnallisesti merkittävän tuulivoiman sijoittamisen mahdollisuuksia rajaavat kasvaneet voimalakoot ja tiukentunut kansallinen sijoittamisen ohjaus. Asutus muodostaa merkittävimmän rajoitteen Varsinais-Suomessa. Lisäksi soveltuvien alueiden tunnistamisessa on huomioitu myös virkistyskäyttö, luonto- ja kulttuuriarvot, kriittinen infra ja puolustusvoimien alueet. Maakuntakaava osoittaa yhden maakunnallisesti merkittävän tuulivoima-alueen ja kahdeksan pienempää, mutta maakunnallisesti merkittävää tuulivoimakohdetta.

Teollisen aurinkovoiman sijoittaminen edellyttää tarkempaa hankekohtaista tarkastelua kunnissa. Maakuntakaavassa annetaan suunnittelumääräys, joka osoittaa periaatteita yksityiskohtaisemmille suunnittelutasoille. Tarkentuvassa suunnittelussa arvioidaan hankekohtaisten lähtötietojen ohella sijoitusalan maanpeitettä ja maaperää, maiseman ominaisuuksia ja ympäröivää maankäyttöä.

Energjarakenteiden suunnittelumääräykset edellyttävät kattavaa vaikutusten arviointia, joka huomioi myös vesistövaikutukset sekä eri toimintojen yhteisvaikutukset. Suunnitelmien on täytettävä korkeat laatu- ja kestävyysvaatimukset siten, että merkittävät haitalliset vaikutukset vältetään ja vähäisempiä vaikutuksia pyritään lieventämään. Kaasulinjoja koskevissa suunnittelumääräyksissä painotetaan turvallisuuden huomioimista.

Aiempi käsittely

Maankäyttöjaosto käsitteli asiaa kokouksessaan 18.12.2023.
Maankäyttöjaosto käsitteli asiaa kokouksessaan 25.3.2024.
Maakuntahallitus käsitteli asiaa kokouksessaan 20.5.2024.
Maakuntavaltuusto käsitteli asiaa kokouksessaan 10.6.2024.
Maankäyttöjaosto käsitteli asiaa kokouksessaan 16.12.2024.
Maakuntahallitus käsitteli asiaa kokouksessaan 27.1.2025.
Aluesuunnittelujaosto käsitteli asiaa kokouksessaan 9.3.2026.
Maakuntahallitus käsitteli asiaa kokouksessaan 23.3.2026.

Valmistelijat/lisätiedot

suunnittelujohtaja Heidi Saaristo-Levin
maakunta-arkkitehti Kaisa Äijö
erikoissuunnittelija Timo Juvonen
erikoissuunnittelija Kristina Karppi

erikoissuunnittelija Arttu Koskinen
paikkatietosuunnittelija Satu Kottonen

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus päättää

1. asettaa Vesien ja voimien vaihemaakuntakaavan luonnoksena nähtäville,
2. pyytää siitä tarvittavat lausunnot ja
3. velvoittaa valmistelutyöryhmän järjestämään vuorovaikutusmenettelyn (Alueidenkäyttölaki § 6 ja § 62, Maankäyttö- ja rakennusasetus § 8)

Maakuntahallitus valtuuttaa valmistelutyöryhmän tekemään aineistoon tarvittaessa teknisiä täydennyksiä ennen nähtäville asettamista.

Päätös

Suunnittelujohtaja Heidi Saaristo-Levin esitteli asian.

Maakuntahallitus päätti

1. asettaa Vesien ja voimien vaihemaakuntakaavan luonnoksena nähtäville siten muutettuna, että Varsinais-Suomen vesien ja voimien vaihemaakuntakaava, kaavamerkinnot ja määräykset -liitteessä olevan Kaavamerkinnot- ja määräykset -kohdan toinen merkintä muutetaan muotoon:

"Vesien- ja merenhoidon kannalta erityinen uomaosuus

Merkinnällä osoitetaan uomaosuuksia, joihin toimenpiteitä kohdentamalla voidaan edistää vesienhoidon tavoitteiden toteutumista erityisen vaikuttavasti.

Kehittämisperiaate

Uomaan rajautuvilla alueilla tuetaan Saaristomeren ja eteläisen Selkämeren ravinnekuormitusta vähentäviä vesien- ja merenhoidon toimenpiteitä. Merkintä ei rajoita uomaan rajautuvien alueiden maa- ja metsätalouskäyttöä."

Päätös tehtiin esittelijän muutetusta päätösehdotuksesta.

Keskustelun aikana Konsta Weber ehdotti, ja Emma Lindqvist kannatti, että edellä mainittu Kaavamerkinnot ja -määräykset -liite hyväksytään alkuperäisessä muodossaan:

"Erityisen eroosioherkkä alue

Merkinnällä osoitetaan uomiin kytkeytyvät, laajat ja yhtenäiset, erityisen eroosioherkät alueet.

Kehittämisperiaate

Alueelle suunnataan resursseja, joilla toteutetaan eroosiota ehkäiseviä ja Saaristomeren ja eteläisen Selkämeren ravinnekuormitusta vähentäviä toimenpiteitä."

Puheenjohtaja Valkonen totesi, että keskustelussa on tehty kannatettu muutosehdotus ja teki seuraavan äänestusehdotuksen. Ne, jotka kannattavat esittelijän muutettua pohjaehdotusta, äänestävät JAA ja ne, jotka kannattavat Weberin

ehdotusta luonnoksen alkuperäisestä sanamuodosta, äänestävät EI. Ehdotus hyväksyttiin.

Suoritetussa nimenhuutoäänestyksessä ääniä annettiin seuraavasti:

Aaltonen Anu JAA
Aaltonen Mikko JAA
Bergqvist Sandra JAA
Ek-Marjamäki Teija JAA
Hellstén Juha JAA
Katajainen Timo EI
Kontu Laura JAA
Lehtonen Aarne JAA
Lindqvist Emma EI
Nikkanen Saku JAA
Pesonen Sari EI
Pilpola Juhani JAA
Raunio Eija JAA
Reijonsaari Jaana JAA
Roslakka Ville JAA
Ruohonen Elina JAA
Weber Konsta EI

Puheenjohtaja Valkonen totesi suoritetussa nimenhuutoäänestyksessä annetun viisitoista (15) JAA -ääntä ja neljä (4) EI -ääntä, jolloin esittelijän muutettu päätösehdotus on tullut maakuntahallituksen päätökseksi.

2. pyytää siitä tarvittavat lausunnot ja
3. velvoittaa valmistelutyöryhmän järjestämään vuorovaikutusmenettelyn (Alueidenkäyttölaki § 6 ja § 62, Maankäyttö- ja rakennusasetus § 8)

§ 60

Varsinais-Suomen strategia 2040+ toteuttamissuunnitelma

VSLDno-2024-289

Varsinais-Suomen strategia 2040+, joka sisältää Varsinais-Suomen maakuntaohjelman ja Varsinais-Suomen älykkään erikoistumisen strategian vuosille 2026–2029, hyväksyttiin maakuntavaltuuston kokouksessa 8.12.2025. Strategia on maakunnan kehittämisen asiakirja, joka sisältää sekä alueen pitkän tähtäimen vision että ohjelmakaudelle asetetut tavoitteet ja esimerkkitoimenpiteet. Varsinais-Suomen strategia 2040+ asettaa vision Varsinais-Suomesta yhteyksien rakentajana: kiinnitämme Suomen länteen.

Varsinais-Suomen strategian 2040+ toteuttamissuunnitelma tekee näkyväksi varsinaissuomalaisten organisaatioiden sitoutuminen ja työn strategian tavoitteiden toteuttamiseksi. Toteuttamissuunnitelma koostuu kolmesta osasta. Ensimmäinen, avainorganisaatioiden yhteinen julkilausuma tekee strategiassa ja sen toteuttamisessa mukana olevat organisaatiot ja niiden sitoutumisen tavoitteisiin näkyväksi. Toinen osa tekee tekemisen näkyväksi: se sisältää verkostojen ja organisaatioiden kirjauksia siitä, miten strategian tavoitteita ja toimenpiteitä toteutetaan. Kolmas osa kuvaa yhteistä työskentelyämme: uutta Varsinais-Suomen kehittäjäfoorumia. Toteuttamissuunnitelma toimii strategian toteutuksen, ohjauksen ja seurannan ohjausvälineenä.

Toteuttamissuunnitelmaluonnos esitellään hallitukselle kokouksessa. Toteuttamissuunnitelma julkaistaan Turussa 29.4. järjestettävässä ”Seuraava pysäkki: Varsinais-Suomi 2040+” -tilaisuudessa, joka käynnistää uuden strategiakauden.

Valmistelija/lisätiedot

Salla-Maria Lauttamäki, kehittämispäällikkö
etunimi.sukunimi@varsinais-suomi.fi

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Hallitus käy aiheesta keskustelun ja päättää merkitä asian tiedoksi.

Päätös

Kehittämispäällikkö Salla-Maria Lauttamäki esitteli asian.

Ehdotus hyväksyttiin.

§ 61

Edustus Pohjoismaisen saaristoyhteistyön yhteistyöneuvostossa

VSLDno-2026-174

Varsinais-Suomen liitto on jäsenenä Pohjoismaiden ministerineuvoston osarahoittamassa saaristoyhteistyössä, jolla on ns. rajakomiteastatus. Toiminnan vuotuinen budjetti on n. 130 000 €, josta 60 000 € tulee ministerineuvostolta ja 70 000 € yhteistyössä mukana olevilta tahoilta Suomesta, Ahvenanmaalta ja Ruotsista.

Suomesta yhteistyössä ovat mukana Varsinais-Suomen liiton lisäksi Uudenmaan elinvoimakeskus ja Lounais-Suomen elinvoimakeskus. Ahvenanmaalta mukana ovat Ahvenanmaan maakuntahallitus ja Ahvenanmaan saaristokunnat. Ruotsalaisia yhteistyöorganisaatioita ovat Tukholman läänin lääninhallitus, Region Stockholm, Upsalan läänin lääninhallitus, Region Östergötland ja Region Sörmland.

Yhteistyön operatiivisesta toiminnasta vastaa yhteistyöhallitus yhdessä palkatun henkilöstön kanssa. Tällä hetkellä palkattuna on täysipäiväinen projektipäällikkö ja hallintovastaava 80 % työajalla. Ajankohtaisia yhteistyöteemoja ovat vihreä siirtymä, saariston kokonaisturvallisuus ja elinkeinojen, erityisesti matkailun edellytysten ylläpito ja parantaminen. Saaristoyhteistyö on myös hakemassa vahvempaa juridista asemaa. Käynnissä on prosessi, jonka tavoitteena on saada Pohjoismaiselle saaristoyhteistyölle ns. EGTC-status (European grouping for territorial co-operation – Eurooppalainen alueellisen yhteistyön yhteisö).

Yhteistyön korkeinta valtaa käyttää neuvosto (rådet), joka kokoontuu vuosittain kerran. Varsinais-Suomen liitolla on neuvostossa 4 edustajaa varajäsenineen. Varsinais-Suomen liiton oman edustajan lisäksi Paraisten ja Naantalin kaupungeilla sekä Kemiönsaaren kunnalla on kullakin yksi edustaja neuvostossa. Neuvoston seuraava kokous on Tukholmassa 12.5.2026.

Valmistelija/lisätiedot

Sami Heinonen, saaristo- ja maaseutuasiamies
etunimi.sukunimi@varsinais-suomi.fi

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus päättää Varsinais-Suomen liiton edustajista Pohjoismaisen saaristoyhteistyön neuvostossa.

Päätös

Maakuntahallitus päätti nimetä Varsinais-Suomen liiton edustajajiksi Pohjoismaisen saaristoyhteistyön neuvostoon seuraavat henkilöt:

Kemiönsaaren kunta: Erik Lund (varsinainen jäsen) ja Sven Ivars (varajäsen)
Naantalin kaupunki: Benjamin Kroksjö (varsinainen jäsen) ja Tommy Björkskog (varajäsen)

Paraisten kaupunki: Peter Lindgren (varsinainen jäsen) ja Laura Wickström (varajäsen)
Varsinais-Suomen liitto: Jyri Arponen (varsinainen jäsen) ja Heidi Saaristo-Levin
(varajäsen)

Ehdotus hyväksyttiin.

§ 62

Asiantuntijalausunto valtioneuvoston maaseutupoliittisesta selonteosta

VSLDno-2026-137

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta on pyytänyt 23.3.2026 saapuneella kirjeellään Varsinais-Suomen liiton asiantuntijalausuntoa Valtioneuvoston maaseutupoliittisesta selonteosta.

Maaseutupoliittinen selonteko annetaan eduskunnalle kolmatta kertaa. Se kuvaa maaseutumaisten alueiden nykytilaa ja muutostekijöitä, esittää pitkän aikavälin maaseutuvisioita sekä poikkihallinnolliset tavoitteet ja suositukset maaseutujen elinvoiman uudistamiseksi. Selonteko toimii hallituksen ja valtioneuvoston strategisen päätöksenteon tukena ja tarkentaa alueiden eriytymiseen liittyviä erityiskysymyksiä, joita myös tulevaisuusselonteon 1. osassa on nostettu esiin.

Hallitusohjelmassa "Vahva ja välittävä Suomi" korostetaan maaseudun merkitystä koko yhteiskunnan peruspilarina. Tavoitteena on edistää koko Suomen mahdollisuuksia, torjua alueiden eriarvoistumista ja vahvistaa huoltovarmuutta. Selonteko tukee näiden tavoitteiden toteuttamista täydentämällä kansallisia strategioita ja ohjelmia maaseututiedolla sekä antamalla kontekstia kansallisille politiikkatoimille, joiden vaikuttavuus riippuu maaseudun toiminnasta.

Selonteon virkavalmistelua on ohjannut poikkihallinnollinen ohjausryhmä puheenjohtajanaan ylijohdaja Minna-Mari Kaila maa- ja metsätalousministeriöstä. Ohjausryhmän tukena on toiminut poikkihallinnollinen sihteeristö, jonka puheenjohtajana on toiminut neuvotteleva virkamies Antonia Husberg, maa- ja metsätalousministeriöstä.

Selonteon valmistelua on seurannut puhtaan energian, ympäristön ja huoltovarmuuden ministerityöryhmä (PEYH) puheenjohtajanaan ilmasto- ja ympäristöministeri Kai Mykkänen (24.1.2025 saakka) sekä Sari Multala (24.1.2025 alkaen).

Pyydetty asiantuntijalausunto on toimitettu eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnalle 1.4.2026.

Valmistelija/lisätiedot

Sami Heinonen, saaristo- ja maaseutuasiainjohtaja
etunimi.sukunimi@varsinais-suomi.fi

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus merkitsee tiedoksi seuraavan asiantuntija/virastolausunnon 1.4.2026 maa- ja metsätalousvaliokunnalle toimitetun lausunnon:

1. Johdanto ja lausunnon kohdentuminen

Varsinais-Suomen liitto kiittää mahdollisuudesta lausua valtioneuvoston maaseutupoliittiseen selontekoon. Varsinais-Suomen liitto ottaa kantaa erityisesti saariston ja muiden harvaan asuttujen alueiden rooliin ja merkitykseen erityisesti vallitsevassa geopoliittisessa tilanteessa ja tilanteessa, jossa maaseudut muutoinkin ovat haasteellisessa asemassa erityisesti demografisen kehityksen vuoksi.

Paikkaperustaisuus on hyvä lähtökohta koskien maaseutupoliitiikan suunnittelujärjestelmää. Eri alueiden vahvuuksien, tarpeiden ja mahdollisuuksien tunnistaminen hyvä tarkastelutapa. Maaseutu (ml. saaristo) ja sen erilaiset määrittelytavat on hyvin avattu, samoin kuin maaseutupoliitiikan määrittely. Tieto ja sen merkitys maaseudun kehittämiseksi noteerattu hyvin. Viittaukset myös kv. tason maaseutupoliittiseen järjestäytymiseen myös hyvät.

Maaseudun demografiset muutokset, talouteen ja osaamiseen (osaamistarpeet) liittyvät tarpeet ja niiden muutokset, palveluihin ja palveluverkkoihin liittyvät muutokset ovat olennaiset nostot. Samoin tärkeä esiin nostettu tekijä on maaseutu-kaupunki -vuorovaikutus. Hyvä huomio on puheen (joko negatiivinen tai positiivinen) vaikutus maaseudun imagoille ja sen kehitykselle. Vahvojen paikallisyhteisöjen korostaminen on myös positiivinen huomio (toimiminen julkisen vallan tukena esim. digitalisaation paikallisessa edistämiseksi tai vaikkapa varautumistoiminnassa).

Kumppanuuteen ja ihmisiin eri rooleissaan pohjautuva maaseutuvisio on oikea ja olennainen tässä ajassa; "Tavoitteellinen kumppanuus" on hyvä "slogan" tässä. Mielikuvia luodessa, päätöksiä tehtäessä ja arjen elämässä sekä yrittäjyydessä on tarkasteltava maaseutua paikallislähtöisesti, kunkin seudun omat tarpeet ja voimavarat huomioiden. Rakentavan puheen merkitys on maaseutuvisiossakin nostettu hyvin esiin. Tulevaisuuden uskon luominen on ennakoedellytys maaseudun veto- ja pitovoimalle. Myös tässä korostuu yhteistyö yli sektorirajojen sekä kaupunki-maaseutu -kumppanuuden tarve.

Tavoitteet, jotka koskevat digitalisaation ja fyysisen saavutettavuuden ajantasaistamista, talouden rakenteiden uudistamista, toimintaedellytysten, luottamuksen ja tulevaisuuden uskon voimistamista, maaseututiedon lisäämistä ja koontia sekä maaseutupoliittisen suunnittelujärjestelmän terävöittämistä ovat kaikki olennaisia nykyisessä tilanteessa. Maaseudun toimintaedellytysten turvaaminen on avain maaseudun asuttuna ja aktiivisena pitämiseksi, mikä on myös ehdoton turvallisuustekijä tilanteessa, jossa elämme nyt.

2. Tavoitteet ja kehittämissuhteet

Varsinais-Suomen kannalta keskeisimpiä ovat seuraavat selonteossa mainitut tavoitteet:

Kaikille on taattava digitaalinen ja fyysinen saavutettavuus niin kaupungeissa kuin maaseudun syrjäalueillakin ml. saaristoalueet. Se on nykyisessä maailman tilanteessa myös turvallisuuskysymys. Erityistä huomiota tulee kiinnittää digitaalisten yhteyksien toimivuuteen esimerkiksi pidempien sähkökatkojen aikana.

Maaseudun elinkeinollinen potentiaali on tunnistettava nykyistä paremmin; uudet innovaatiot ja arvoketjut tulee huomioida suunnittelussa.

Poikkihallinnollinen yhteistyö maaseudun asuttuna pitämisen ennakoedellytysten luomiseen (esim. palveluverkon ylläpito) on tässä kohtaa ratkaiseva. Maaseututiedon kartuttaminen, analysointi ja huomioiminen on niin ikään erittäin keskeistä.

Kehittämissuosituksista maakunnallemme keskeisimpiä ovat:

Digitaalisen kuilun kaventaminen

Maamme kaikki alueet ja asukkaat eivät vielä ole yhdenvertaisessa asemassa digitaalisen saavutettavuuden osalta. Harvaan asuttu maaseutu ml. saaristo edelleen eriarvoisessa asemassa.

Kestävä liikkuminen ja liikenne

Uudenlaiset liikkumisratkaisut on otettava mukaan maaseutualuiden ja saariston resurssivalikoimaan kestävän liikkumisen ja liikennepalveluiden kehittämiseksi ja liikennepalveluverkon ylläpitämiseksi.

Saaristoliikenne

Saaristolakia uudistettaessa on nykyinen palvelutaso säilytettävä ja kytkettävä saaristoliikenne paremmin muuhun joukkoliikenteeseen liikkumispalveluiden kehittämiseksi kokonaisuutena ja liikennepalveluiden käytettävyyden parantamiseksi. Saaristolienteelle on taattava toimintavarmuus myös poikkeusoloissa.

Monipaikkaisuuden tilastointi ja seuranta

Varsinais-Suomessa erityisesti saaristo on tunnettu monipaikkaisista asukkaistaan. Saariston asuttuna pitäminen myös monipaikkaisten henkilöiden kautta on kokonaisturvallisuuden kannalta merkittävä asia. Monipaikkaisuuden tilastointia ja reaaliaikaistakin seuranta tulisi kehittää, jotta viranomaisilla olisi tarvittaessa kyky hahmottaa, kuinka paljon tilastoimattomia asukkaita saarilla ja saaristossa oleskelee tietynä hetkenä. Nykyisellään tätä tietoa ei kenelläkään ole.

Maaseudun väestökehityksen vaikutusten arviointi kokonaisturvallisuuden kannalta

Väestökehityksen vaikutukset kokonaisturvallisuuteen on syytä arvioida huolellisesti. Elinvoimainen ja toimintakykyinen väestö on merkittävä tekijä kokonaisturvallisuuden kannalta yhteistyössä viranomaisten kanssa. Kyläturvallisuus ja -varautuminen ovat

maaseudun kriittisen turvallisuuden kannalta toimiva malli, jota aktiivinen kylätoiminta sekä paikallinen kehittäminen mm. Leader-toiminnan kautta ovat keskeisesti tukemassa.

Maaseutu- (ja saaristo)vaikutusten arviointi selonteossa esitetyillä tavoilla

- arvioimalla maaseutuvaikutuksia ja toteuttamalla poikkihallinnollinen koordinaatio EU:n seuraavan rahoituskauden valmistelussa eri rahastoissa, esimerkiksi kumppanuussopimuksen valmistelussa;
- turvaamalla monipuolinen maaseudun kehittäminen ja sitä tukevat toimenpiteet ja EU:n osarahoitus maaseudun elinvoiman uudistamiselle myös tulevaisuudessa;
- osoittamalla EU:n rahoitusta maaseutumaisten alueiden elinvoiman, talouden ja yhteisöllisten rakenteiden uudistumiseen sekä turvallisuuden vahvistamiseen;
- hyödyntämällä laajemmin olemassa olevia maaseudun kehittämisen rakenteita, kuten maaseutuverkosto, yhteisölähtöinen paikallinen kehittäminen YPK (Leader-toiminta) ja Älykkäät kylät, joilla yhdistetään resursseja, aktivoidaan paikallisia ja seudullisia toimijoita sekä varmistetaan yksityisen rahoituksen ja toimeliaisuuden (talkootyön) vipuvaikutus.

3. Yhteenveto

Selonteko on mielestämme tärkeä ja ajankohtainen, mutta se olisi saanut tulla jo aiemmin viitaten maaseudulla tapahtuneeseen kehitykseen viime vuosina ja vuosikymmeninä. Lisäksi selonteossa olisi voitu selkeämmin viitata aiempiin vastaaviin selontekoihin. Selonteko tunnistaa kuitenkin hyvin maaseudun haasteet ja potentiaalin. Selontekoa tulee käyttää tausta-aineistona tulevan EU-ohjelmakauden suunnittelussa ja siihen liittyvässä vaikuttamistyössä.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

§ 63

Asiantuntijalausunto opetus- ja kulttuuriministeriön kommenttipyyntöä koskien Sivistyksestä suunta Suomelle – korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota vuoteen 2040

VSLDno-2026-155

Opetus- ja kulttuuriministeriö on pyytänyt toimittamaan kommentit visioluonnoksesta tätä lomaketta hyödyntäen viimeistään 15.4.2026 mennessä. Aikataulusyistä lausunto on annettu viraston lausuntona.

Visiotyötä on valmisteltu laajassa sidosryhmäyhteistyössä ja valmistelua on ohjannut ministeri Talvitien vetämä ohjausryhmä sekä tukenut valtioneuvoston asettama parlamentaarinen seurantaryhmä.

Tausta

Opetus- ja kulttuuriministeriö käynnisti korkeakoulutuksen ja tutkimuksen vision valmistelutyön loppuvuodesta 2024. Korkeakoulujen toimintaympäristö on muuttunut merkittävästi nykyisen parlamentaarisessa yhteistyössä laaditun vuonna 2017 julkaistun Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visio 2030:n jälkeen.

Visiotyö on edennyt kolmivaiheisesti, jossa ensimmäisessä vaiheessa päivitettiin korkeakoulutuksen ja tutkimuksen tilannekuva ja toisessa vaihteessa linjattiin vision keskeisistä tavoitteista. Kolmannessa vaiheessa on valmisteltu tässä luonnoksena kommentoitavat korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visio sekä toimenpidesuosituksen. Asiakirja jakautuu kuuteen eri osioon, jotka ovat:

1. Suomi on sivistyksen, demokratian ja tieteen vapauden edelläkävijä
2. Koulutus kuuluu kaikille ja erityisesti mahdollisuuksia lisätään nuorille
3. Luovat osaajat ja kunnianhimoiset tutkimustoiminta uudistavat yhteiskuntaa
4. Rohkea uudistuminen rakentaa tulevaisuuden osaamista: Korkeakoulujen erikoistuminen ja yhteistyö vahvistuvat
5. Kohti kasvua: korkeakoulutuksen ja tutkimuksen rahoitus monipuolistuu

Tavoitteet

Visiotyöllä vastataan yhteiskunnallisiin muutoksiin sekä luodaan korkeakoulutuksen ja tutkimuksen kehittämisen pitkän aikavälin suuntaviivoja. Tavoitteena on laatia vuoteen 2040 ulottuva visio sekä tunnistaa siihen liittyvät vuoteen 2035 mennessä toteutettavat toimenpidesuosituksen. Lausuntopyyntöä on pyydetty arvioimaan tavoitteiden ja toimenpiteiden sekä itse vision toimivuutta, perusteluja sekä esittämään tarvittaessa korjauksia ja täydennyksiä.

Lisätiedot: [Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visio - OKM - Opetus- ja kulttuuriministeriö](#)

Valmistelija/lisätiedot

Esa Höglom, erikoissuunnittelija
etunimi.sukunimi@varsinais-suomi.fi

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus merkitsee tiedoksi seuraavan lausunnon.

Yleistä

Varsinais-Suomen liitto pitää esitettyä visiota kannatettavana ja samalla kunnianhimoisena. Kokonaisuus muodostaa hyvän kehyksen, jossa sivistys, koulutustaso, tutkimus, TKI, kansainvälisyys, yhteistyö ja rahoitus kytketään toisiinsa. Jotta visio muuttuu vaikuttavaksi toteutukseksi, tulee ohjauksen, rahoituksen ja uudistusten muodostaa johdonmukainen kokonaisuus, joka tukee sekä kansallista kilpailukykyä että alueellisia kasvun ekosysteemejä. Kasvumaakuntien näkökulmasta on tärkeää, että visio tukee korkeakoulujen kykyä:

- vastata nopeasti osaajatarpeisiin ja vahvistaa koulutustason nousua,
- kasvattaa tutkimus- ja TKI-vaikuttavuutta sekä yritys yhteistyön sujuvuutta,
- vahvistaa kansainvälisten osaajien veto- ja pitovoimaa vastuullisesti,
- ja toteuttaa välttämättömät tehostamiset niin, että laatu, hyvinvointi ja ydintoimintojen resursointi turvataan myös valtiontalouden sopeutustilanteessa.

Liitto perustaa lausuntonsa mm. Varsinais-Suomen maakuntastrategiaan 2040+, joka korostaa osaamisen, TKI-toiminnan ja elinkeinoelämän uudistumisen kokonaisuutta alueellisen ja kansallisen kilpailukyvyn perustana. Painopiste on vahvoissa ekosysteemeissä, TKI-ketjuissa, kansainvälisyydessä ja kestävässä kasvussa. Korkeakouluvisio 2040 on pitkälti linjassa näiden tavoitteiden kanssa, sillä molemmat painottavat koulutustason nostoa, tutkimuksen laatua, yhteistyötä ja vaikuttavuutta. Maakuntastrategia kuitenkin korostaa korkeakouluvisiota selvemmin alueellisten osaamis- ja innovaatiokeskittymien käytännön merkitystä kasvun ajureina sekä koulutuksen, TKI:n ja työelämän tiivistä integraatiota. Molempia yhdistää näkemys siitä, että vahva osaamis pohja ja korkeakoulujen vaikuttava toiminta ovat kansallisen ja alueellisen elinvoiman keskeinen edellytys.

Varsinais-Suomen liitto korostaa myös maakunnan olevan merkittävä koulutus -ja TKI-maakunta. Näin ollen on tärkeää, että korkeakoulutuksen pitkän tähtäimen visio palvelee myös alueellisia näkökohtia. Varsinais-Suomen korkeakoulujen (Turun yliopisto, Åbo Akademi ja Novia yrkeshögskolan sekä Turun ammattikorkeakoulu) näkökulmasta Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visio 2040 tukee hyvin maakunnan monialaista ja kaksikielistä korkeakoulukokonaisuutta, jossa yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen roolit koulutuksessa, tutkimuksessa ja TKI-toiminnassa täydentävät toisiaan. Vision vahvuutena on sivistyksen, tieteen vapauden ja laadun korostaminen sekä koulutustason noston, tutkimuksen ja erikoistumisen kytkentä yhteiskunnan ja elinkeinoelämän uudistumiseen, mikä vastaa Turun korkeakoulu keskeyttämisen osaamisprofieileja ja työelämäyhteyksiä.

Myönteistä on myös ammattikorkeakoulujen TKI-roolin vahvistamisnäkökulma sekä jatkuvan oppimisen ja joustavien osaamiskokonaisuuksien kehittäminen. Kriittisenä huomiona kuitenkin korostuu riski, että erikoistumiseen, rahoituksen kohdentumiseen ja tehokkuuteen tähtäävät toimet kaventavat alueellista koulutustarjontaa tai heikentävät kasvumaakuntien kykyä vastata osaajatarpeisiin. Vision toimeenpanossa tulisi siksi varmistaa, että rahoitus-, ohjaus- ja koulutusvastuupäätökset tunnistavat monikorkeakoulumaakuntien ekosysteemisen vahvuuden ja turvaavat riittävän perusrahoituksen, laadukkaan ohjauksen ja henkilöstön jaksamisen, jotta laadun, vaikuttavuuden ja alueellisen elinvoiman tavoitteet toteutuvat tasapainoisesti.

Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visio 2040 tunnistaa myös kansainvälisyyden sekä kansainvälisten osaajien merkityksen korkeakoulutuksen ja tutkimuksen vetovoiman ja kansainvälisen kilpailukyvyyn vahvistamisessa. Visiossa painottuvat vastuullinen kansainvälistyminen sekä Suomen asema houkuttelevana opiskelu- ja tutkimuskohteena. Työ- ja osaamisperäisen maahanmuuton sekä korkeakoulujen roolin kansainvälisten osaajien työelämään ja alueille kiinnittymisessä käsittely jää kuitenkin vähäiseksi. Näiden näkökulmien vahvistaminen tukisi vision tavoitteita erityisesti alueellisen elinvoiman ja osaajatarpeisiin vastaamisen näkökulmasta.

Seuraavassa on arvioitu erikseen eri tavoitteet ja toimenpidesuosituksset.

1) Suomi on sivistyksen, demokratian ja tieteen vapauden edelläkävijä

Tavoite on hyvin perusteltu. Sivistyksen, tutkittuun tietoon nojaavan päätöksenteon, kriittisen ajattelun ja tieteen vapauden merkitys demokratian, yhteiskunnallisen vakauden ja turvallisuuden perustana on kuvattu uskottavasti. Varsinais-Suomelle, jossa on vahva ja monialainen korkeakoulukeskittymä, tavoite on keskeinen myös alueellisen elinvoiman, uudistumiskyvyn ja kansainvälisen vetovoiman kannalta.

Tavoitteeseen tulisi kytkeä nykyistä näkyvämmiin korkeakoulutuksen ja TKI-toiminnan rooli kokonaisturvallisuudessa ja huoltovarmuudessa. Korkeakoulut vastaavat kriittisen osaamisen, teknologisen suorituskyvyn ja tiedon resilienssin turvaamisesta, mutta yhteys alueellisiin TKI-ekosysteemeihin ja osaamiskeskittymiin tulisi kuvata konkreettisemmin.

Esitetyt toimenpiteet ovat pääosin oikeansuuntaisia. Tieteen vapauden sääntelyn tarkastelu, häirinnän ja painostuksen torjunta sekä valmiuksien ja resilienssin vahvistaminen ovat ajankohtaisia. Varautumiseen ja digitaalisiin riskeihin liittyen on perusteltua edistää yhtenäisiä kansallisia linjauksia tutkimuksen turvallisuudesta ja tietoturvasta, yhteensopivina vastuullisen kansainvälisyyden kanssa.

Tutkimuksen arvioinnin kehittämisessä (CoARA) on tärkeää varmistaa, että siirtymä käytäntöön keventää hallinnollista kuormaa ja parantaa vaikuttavuuden seurantaa.

2) Koulutus kuuluu kaikille ja mahdollisuuksia lisätään erityisesti nuorille

Tavoite vastaa keskeiseen rakenteelliseen haasteeseen: siirtymään toiselta asteelta korkeakoulutukseen ja opintojen myöhäiseen aloittamiseen. Saavutettavuuden,

hyvinvoinnin ja opintoihin kiinnittymisen tunnistaminen laadun osiksi on erittäin kannatettavaa. Myös tutkintoa pienempien osaamiskokonaisuuksien vahvistaminen tukee työelämän muuttuviin tarpeisiin vastaamista.

Nuorten aikuisten korkeakoulutettujen osuuden nostaminen 60 prosenttiin on perusteltu tavoite kasvun, tuottavuuden, työllisyyden ja TKI-toiminnan näkökulmasta, sillä Suomi on jäänyt jälkeen verrokkimaista. Samalla tavoite sisältää riskejä: ilman pysyvää perusrahoituksen vahvistamista ja koulutuksen rakenteellista uudistamista vaarana ovat laadun heikkeneminen, ylikoulutus ja ammattiosaamisen aliarvostuminen. Nykykehityksellä 60 prosentin taso ei ole realistinen, mutta pitkällä aikavälillä se voisi olla saavutettavissa, jos rahoitus vahvistuu, koulutuspaikat kohdennetaan tehokkaammin ensikertalaisille, tutkintorakenteita joustavoitetaan (ml. lyhyemmät tutkinnot), osaamisperusteista maahanmuuttoa lisätään ja ammatillinen sekä korkeakoulutus nähdään toisiaan täydentävinä.

Nopeammat ja joustavammat koulutuspolut ovat kasvumaakunnille keskeisiä työvoima- ja osaajatarpeiden näkökulmasta. Koulutustason noston tulee kuitenkin tapahtua laatua, ohjausta ja henkilöstöresursseja vahvistaen.

Toimenpiteet, kuten väylä- ja polkuopinnot, ennakoititiedon hyödyntäminen, jatkuvan oppimisen rahoituksen ja ohjauksen uudistaminen sekä opiskelijahyvinvoinnin vahvistaminen, ovat pääosin osuvia. Korkeakoulupaikkojen kohdentamisessa tulee huomioida alueellinen vetovoima ja työmarkkinakysyntä, jotta koulutus tukee kasvun kannalta kriittisiä ekosysteemejä.

Avoimen korkeakoulutuksen ja opintosetelien osalta on varmistettava, etteivät väylät lisää opiskelijoiden taloudellista riskiä tai pitkitä opintopolkuja. Jatkuvassa oppimisessa rahoituksen ja ohjauksen tulisi kannustaa korkeakouluja rakentamaan lyhyitä, työelämän tunnistamia kokonaisuuksia, jotka kytkeytyvät TKI-ympäristöihin ja vahvistavat tuottavuutta.

3) Luovat osaajat ja kunnianhimoinen tutkimustoiminta uudistavat yhteiskuntaa

Tavoite on vision ydin ja perusteltu. Luonnos yhdistää tutkimuksen, koulutuksen, talouden uudistumisen ja kansainvälisen kumppanuuden vahvasti alueellisiin osaamiskeskittyymiin ja tutkimusinfrastruktuureihin. T&K-henkilöstön määrän kasvu, tohtoreiden lisääminen yrityksissä sekä tutkimus- ja opetustyön houkuttelevuus vastaavat tunnistettuun osaajavajeeseen.

Vaikuttavuuden näkökulmasta on tärkeää korostaa TKI-ketjun jatkuvuutta perustutkimuksesta kaupallistamiseen ja käyttöönottoon. Alueelliset ekosysteemit, kuten Turun korkeakoulu- ja yritysverkostot, ovat tämän ketjun keskeisiä toteuttamisympäristöjä.

Esitetyt toimenpiteet ovat kattavia. T&K-rahoituslain mukainen pitkäjänteisyys, erikoistumisen vahvistaminen, data- ja laskentainfrastruktuurien hyödyntäminen, tutkijakoulutuksen uudistaminen sekä TKI-ympäristöjen yhteistyön syventäminen ovat oikeansuuntaisia. Alueellista vaikuttavuutta tulisi vahvistaa lisäämällä kannusteita korkeakoulujen ja yritysten yhteisille TKI-alustoille myös alueilla, joilla on vahva uudistumispotentiaali.

Kansainvälisten osaajien pitovoima edellyttää koulutuksen ja TKI-toiminnan lisäksi sujuvia työelämäpolkuja sekä kieli- ja integroitumista tukevia rakenteita korkeakoulu-yritys-kaupunkiyhteistyönä.

4) Rohkea uudistuminen rakentaa tulevaisuuden osaamista: korkeakoulujen erikoistuminen ja yhteistyö vahvistuvat

Tavoite tunnistaa oikein korkeakoulujärjestelmän uudistamistarpeen, erikoistumisen syventämisen ja eurooppalaiset kytkennät. Ammattikorkeakoulujen roolin vahvistuminen T&K-toiminnassa ja yliopistojen tutkimusvastuu on kuvattu tasapainoisesti.

Monikorkeakoulukaupungissa ja kaksikielisessä toimintaympäristössä erikoistuminen ja yhteistyö ovat luontevia ratkaisuja. On tärkeää, että uudistukset vähentävät päällekkäisyyksiä ja vahvistavat laatua ja vaikuttavuutta ilman, että alueellinen saavutettavuus tai osaajatuotanto heikkenee kasvun kannalta keskeisillä alueilla.

Koulutusvastuusäntelyn uudistuksessa tulee varmistaa sekä ennakointiin perustuva joustavuus että pitkäjänteisten osaamisprofiilien kehittäminen. Digitaalisissa palveluissa ja tietojärjestelmissä yhteen toimivuuden on vähennettävä hallinnollista kuormaa ja vapautettava resursseja opetukseen, ohjaukseen, tutkimukseen ja TKI-toimintaan.

5) Kohti kasvua: korkeakoulutuksen ja tutkimuksen rahoitus monipuolistuu

Tavoite on perusteltu. Julkisen perusrahoituksen pitkäjänteisyys sekä yksityisen, eurooppalaisen ja kansainvälisen rahoituksen vahvistaminen ovat välttämättömiä. T&K-panostuksen kansallinen neljän prosentin taso ja korkeakoulujen uutta luovan TKI-toiminnan rooli kasvun lähteenä ovat oikeansuuntaisia.

Rahoitusmallien uudistuksessa tulee välttää rakenteita, jotka heikentävät kasvukeskusten kykyä vastata nopeasti osaajatarpeisiin tai kaventavat TKI-ekosysteemien kriittistä massaa. Laatu- ja vaikuttavuuspainotuksia kannatetaan, mutta mittariston tulee tunnistaa myös alueellinen vaikuttavuus ja ekosysteemyhteistyö.

Yksityisen rahoituksen lisääminen edellyttää ennakoitavaa perusrahoitusta ja kannusteita pitkäjänteiseen TKI-yhteistyöhön. Valtiontalouden sopeutuksen yhteydessä on varmistettava, etteivät leikkaukset vaaranna opetuksen laatua, ohjauksen riittävyttä tai TKI-toiminnan jatkuvuutta.

Tilannekuva

Tilannekuva on kokonaisuutena looginen ja toimiva. Se tunnistaa keskeiset haasteet eli sivistyksen ja demokratian perustan, koulutustason noston pullonkaulat, TKI-osaajatarpeen ja rahoituksen kestävyyspaineet. Toimenpiteisiin tulisi tuoda läpileikkaavasti osaajaketjun näkökulma (tutkinto- ja jatkuva oppiminen, tutkimus ja innovaatiot, yritys yhteistyö), jotta koulutustason nosto ja neljän prosentin TKI-tavoite kytkettyisivät konkreettisesti toisiinsa.

Samalla uudistukset on toteutettava siten, että hallinnollinen kuormitus vähenee ja resurssit kohdentuvat ydintoimintoihin. Tämä on erityisen tärkeää Varsinais-Suomen

kaltaisissa kasvumaakunnissa, joissa korkeakoulut, kaupungit ja yritykset toimivat tiiviissä yhteisessä ekosysteemissä.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

§ 64

Lausunto valtioneuvoston selontekoluonnokseksi – Uutta suuntaa Suomen digitaaliseen kompassiin

VSLDno-2026-172

Valtioneuvoston digitoimisto on pyytänyt Varsinais-Suomen liitolta lausuntoa luonnokseen Suomen digitaalisen kompassin päivitetystä versiosta. Lausunto pyydetään toimittamaan lausuntopalvelussa kyselylomakkeen muodossa viimeistään 28.4.2026.

Suomen digitaalinen kompassi on vuonna 2022 ensimmäisen kerran laadittu kansallinen strateginen etenemissuunnitelma, joka perustui EU:n digitaaliseen kompassiin. Sen tavoitteena oli ohjata Suomen digikehitystä digitalisaation ja datatalouden murroksessa menestymiseksi. Vuosien 2025–2026 aikana tehtävän digikompassin päivitystyön tavoitteena on luoda ajantasainen, yhteinen kansallinen visio ja tavoitteet digitalisaatiolle ja datataloudelle.

Suomen digikompassi muodostuu neljästä päivitetystä tavoitteesta ja avaintulokset sisältävästä osa-alueesta: osaaminen ja osaajat, infrastruktuuri ja data, yritykset ja kilpailukyky sekä julkinen hallinto ja palvelut. Digikompassin valmistelua jatketaan keväällä lausuntopalautteen pohjalta, ja päivitetty Suomen digikompassi on tarkoitus antaa selontekona eduskunnalle kesän 2026 aikana.

Päivitetyn digikompassin tavoitteena on luoda kansallinen kokonaiskuva ja yhtenäinen tilannekuva Suomen digitalisaatiokehityksestä. Digikompassin tavoitteena on olla työkalu digitalisaatiokehityksen johtamisessa yli yhteiskunnan eri sektorien. Se tukee valtionhallinnon toimien priorisointia, resurssien kohdentamista ja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden arviointia sekä Suomen aseman arviointia suhteessa kansainväliseen kehitykseen.

Valmistelija/lisätiedot

Malla Rannikko-Laine, edunvalvontajohtaja
Antti Vasanen, tietopalvelupäällikkö, Lounaistieto
Esa Höglblom, erikoissuunnittelija
etunimi.sukunimi@varsinais-suomi.fi

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus päättää antaa alla olevan lausunnon valtioneuvoston selontekoluonnoksesta Suomen digitaalisesta kompassista. Lausunnossa otetaan kantaa digitaalisen kompassin eri tavoitteiden ja avaintulosten tarkoituksenmukaisuuteen niiltä osin kuin Varsinais-Suomen liitolla on ollut tavoitteista tai avaintuloksista huomautettavaa.

Suomen digitaalisen kompassin päivitetty versio tarjoaa kattavan ja digitalisaation eri näkökulmat huomioivan strategisen kokonaisuuden digitalisaation kokonaisvaltaiseen kehittämiseen. Digikompassissa tulee kuitenkin vahvemmin tuoda esiin julkisen hallinnon eri tasojen tarpeet digikehittämisessä. Erityisesti pienten kuntien ja muiden pienten julkishallinnon organisaatioiden mukaan saaminen yhteiseen digikehittämiseen on tärkeää digikompassin tavoitteiden saavuttamiseksi kaikkien kansalaisten hyödyksi.

Digikompassin linjauksista julkisen hallinnon toimijoiden osaamista koskeva tavoite on erittäin tärkeä, mutta siinä tulee painottaa vahvemmin koko julkisen sektorin uudistumiskykyä ja osaamisen kasvattamista. Pienemmällä kunnilla ja muilla pienillä julkisen sektorin toimijoilla on suuri riski jäädä jälkeen kehittyvien teknologioiden omaksumisessa. Myös digiosaamisen edelläkävijyyttä painottava tavoite on kannatettava, mutta se edellyttää koko osaamisketjun vahvistamista, ei vain huippuosaajiin kohdistuvia toimia. Pitkäjänteinen panostus tutkimukseen, koulutukseen ja TKI-ekosysteemeihin on ratkaisevaa Suomen digikehityksen kannalta. Edelläkävijyyden rakentaminen edellyttää myös vahvaa panostusta tieteelliseen perustutkimukseen. Yksittäisten huippuosaajien rekrytointi ei riitä, vaan osaamisen tulee olla vahvaa kautta linjan ja TKI-toiminnan resursointi vähintään verrokkimaiden tasolla.

Dataan ja digitaaliseen infrastruktuuriin liittyvät tavoitteet ovat merkittäviä datan saatavuuden ja laadun varmistamiseksi. Niissä painottuvat kuitenkin liikaa tekoälykehittämisen datavaatimukset. Datan saatavuus, laatu ja niitä tukevat datainfrastruktuurit ovat digitaalisessa yhteiskunnassa kaiken toiminnan perusta. Julkisen hallinnon tieto on tyypillisesti hajallaan useissa eri järjestelmissä ja tietomalleissa. Julkisen hallinnon datanhallintaa tulee kehittää määrätietoisesti siten, että kunnissa, hyvinvointialueilla ja valtionhallinnossa on käytössä tarkoituksenmukaiset ja tehokkaat ratkaisut laadukkaan datan tuottamiseen, hyödyntämiseen ja soveltuvin osin avoimeen julkaisemiseen. Näin varmistetaan palvelujen tehokas tuottaminen sekä lisäarvon tuottaminen julkisesti tuotetulla datalla silloin, kun se on tietosuoja- ja turvallisuusvaatimukset huomioiden mahdollista.

Digikompassin tavoitteessa tuodaan esiin paikkatietodatan merkitys ilmastotyössä sekä erilaisissa valvonta- ja tilannekuvatarkoituksissa. Paikkatietodatalla on kuitenkin huomattavasti tätä laajempi potentiaali kaikessa yhteiskunnallisessa toiminnassa, ja datan sijaintikomponentin tarkkuudesta, standardienmukaisuudesta ja tietoturvallisesta tallentamisesta tulee huolehtia kautta linjan. Palvelininfrastruktuureihin liittyvän tavoitteen kuvauksessa painotetaan digitalisaation ilmasto- ja ympäristövaikutuksia, mutta nämä eivät näy avaintuloksissa vastaavalla painoarvolla. Avaintulosten tulee sisältää vahvempia kirjauksia esimerkiksi palvelinratkaisujen energiatehokkuudesta ja digitaalisen infrastruktuurin kiertotaloudesta.

Tavoite yritysten dataperustaisen arvonluonnin kasvattamisesta ja siihen liittyvät avaintulokset ovat otsikkotasolla hyviä ja perusteltuja, mutta niistä puuttuu konkretia tavoitteisiin pääsemiseksi. Pk-yritysten digitalisaation ja datatalouden toimintatapojen hidasta omaksumista ei ratkaista sääntelyä sujuvoittamalla vaan konkreettisilla tukiohjelmilla ja yritysrahoituksen suuntaamisella. Tukitoimia tulee

kohdistaa erityisesti digitaalisten kuluttajapalvelujen kehittämiseen ja kaupallistamiseen niiden huomattavan globaalien markkinapotentiaalien vuoksi. Yritysten TKI-toiminnan tulee painottua tavoitteessa vahvemmin myös otsikkotasolla. Yritysten tuottavuuden ja kilpailukyvyn kasvu perustuu suurelta osin innovatiivisiin tuotteisiin ja palveluihin, eikä tätä saavuteta ilman nykyistä selvästi vahvempaa panostusta TKI-toimintaan.

Tavoite julkisen hallinnon digipalvelujen yhteentoimivuudesta on erittäin tärkeä palvelujen tuottavuuden ja asiakaslähtöisyyden parantamiseksi. Elämäntapahtumalähtöinen kehittäminen tukee sujuvaa asiointia ja vähentää hallinnollista taakkaa. Elämäntapahtumalähtöisten digitaalisten palvelujen tuottamisessa kunnilla ja hyvinvointialueilla on erittäin suuri rooli. Kokemus osoittaa, että eri toimijoiden digitaalisia palveluja on vaikea sovittaa yhteen pelkällä yhteistyön koordinoinnilla, vaan integrointihalukkuuden tulee lähteä organisaatioiden omista tarpeista. Tämän tulee näkyä vahvemmin avaintulosten kuvauksissa. Tavoite tukee myös kaksikielisten ja saavutettavien palvelujen kehittämistä.

Tavoite julkishallinnon yhteentoimivista tietovirroista on datan tehokkaan hyödyntämisen edellytys. Tämän tulee näkyä selvemmin myös infrastruktuuriin ja dataan liittyvissä digikompassin tavoitteissa. Suuri osa paikallis- ja aluehallinnon datasta on yhä hajanaista ja heikosti yhteentoimivaa. Datan yhteentoimivuuden varmistaminen vaatii kalliita toimenpiteitä erityisesti kunnissa niiden suuren lukumäärän vuoksi. Kunnat tarvitsevat tukea yhteentoimivuuden vahvistamiseksi, kuten Ryhti-hankkeen toimeenpano on osoittanut, mikä tulee tuoda selvemmin esiin avaintulosten kuvauksissa. Toimintatapojen muuttaminen digitalisaation hyötyjen saamiseksi on kriittisen tärkeää, ja sen toimeenpanoon tulee kiinnittää erityistä huomiota.

Digitaalisen suvereniteetin vahvistaminen on tiedon huoltovarmuuden kannalta tärkeä tavoite. Avaintuloksissa on tunnistettu hyvin yhteys suvereniteetin ja tuottavuuden välillä niin, ettei suvereniteettia tavoitella kustannuksista piittaamatta tilanteissa, joissa se ei ole tarkoituksenmukaista. Kuntien toiminnan kannalta on tärkeää, ettei digitaalisen suvereniteetin vaatimusta sälytetä yksittäisille toimijoille, vaan suvereniteettia edellyttävät digitaaliset palvelut kehitetään yhdessä kaikkien toimijoiden kanssa kustannusten hallitsemiseksi.

Tekoälyn hyödyntämistä koskeva tavoite vastaa hyvin julkisen sektorin tuottavuus- ja resurssihaasteisiin. Tekoälyn hyödyntäminen edellyttää laadukasta dataa, osaamista ja yhteisiä periaatteita. On tärkeää, että myös kunnat ja pienemmät toimijat kykenevät hyödyntämään ratkaisuja. Painopisteen tulee siirtyä yksittäisistä kokeiluista skaalautuviin toimintamalleihin. Eettisyys, läpinäkyvyys ja ihmisen rooli päätöksenteossa ovat keskeisiä luottamuksen säilyttämiseksi. Tavoitteessa tekoälyagenttien laajempi hyödyntäminen nähdään pitkän aikavälin tavoitteena, mutta digikompassissa tulee varautua hallinnon agenttisiin toimintamalleihin myös lyhyellä aikavälillä.

Julkishallinnon datan avaaminen säädösten puitteissa ja kokonaisturvallisuus huomioiden on tärkeä ja kannatettava tavoite. Yhtä tärkeää julkishallinnon tuottavuuden kannalta on kuitenkin myös ei-avoimen datan tarkoituksenmukainen ja

tietoturvallinen jakaminen viranomaisten kesken eri sektoreilla ja hallinnon tasoilla. Tämä tarve tulee tuoda vahvemmin esiin toisen avaintuloksen kuvauksessa.

Digikompassin esiin nostama poikkihallinnollinen yhteistyö on erittäin tärkeää digitalisaation ja dataintensiivisten teknologioiden hyötyjen saavuttamisessa. Selontekoluonnoksessa painottuu kuitenkin liikaa valtionhallinnon sisäisen yhteistyön varmistaminen, vaikka suurempi haaste on koko julkisen sektorin digitaalisen yhteiskehittämisen vahvistaminen. Tämä edellyttää myös valtionhallinnossa uusia johtamistapoja, joissa kehittäminen lähtee organisaatioiden omista tarpeista eikä vain ylhäältä alaspäin suuntautuvasta säädösohjauksesta. Tarvitaan aitoa yhteistoimintaa ja eri toimijoiden tarpeet ymmärtävää vuoropuhelua kaikkien hallinnon tasojen ja sektoreiden välillä.

Digikompassin vaikuttavuus on luonteeltaan monitahoinen, minkä vuoksi sen mittaaminen yksittäisillä mittareilla on haastavaa ja epäluotettavaa. Avaintulosten mittarit antavat kokonaiskuvaa vaikuttavuudesta, mutta niiden rinnalla tulee tehdä myös laadullista arviointia digikompassin aikaansaamista yhteiskunnallisista muutoksista.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

§ 65

Lausunto rakennusten energiatehokkuuslain luonnoksesta

VSLDno-2026-114

Ympäristöministeriö pyytää lausuntoja luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi rakennusten energiatehokkuudesta 30.4.2026 mennessä (VN/18993/2024).

Lailla pantaisiin täytäntöön uudelleenlaaditun rakennusten energiatehokkuusdirektiivin (EPBD) 9 artiklassa asetetut vaatimukset olemassa olevien muiden kuin asuinrakennusten energiatehokkuudesta sekä 10 artiklan vaatimukset aurinkoenergian käyttöönotosta rakennuksissa.

Hallituksen esityksen taustalla on Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2024/1275, rakennusten energiatehokkuudesta (EPBD). Rakennusten energiatehokkuusdirektiivin uudistaminen on osa Euroopan unionin "55-valmiuspakettia", jolla tavoitellaan EU:n päästöjen vähentämistä vähintään 55 prosenttia vuoden 1990 tasosta vuoteen 2030 mennessä sekä ilmastoneutraaliuden saavuttamista vuoteen 2050 mennessä. Rakennusten rooli tavoitteiden saavuttamisessa on merkittävä, sillä EU:n tasolla rakennusten osuus energian kokonaiskulutuksesta on 40 prosenttia ja ne aiheuttavat 36 prosenttia energiaan liittyvistä kasvihuonekaasupäästöistä. Samaan aikaan 75 prosenttia EU:n alueella sijaitsevista rakennuksista on edelleen energiatehokkuudeltaan heikkoja.

Aurinkoenergian osalta direktiivissä veloitetaan jäsenvaltioita varmistamaan, että kaikki uudet rakennukset suunnitellaan siten, että optimoidaan niiden aurinkoenergian tuotantopotentiaali sijaintipaikan aurinkosäteilyn mukaan, millä mahdollistetaan aurinkoteknologioiden asentaminen rakennuksiin myöhemmin kustannustehokkaasti. Direktiivissä edellytetään myös, että soveltuvat aurinkoenergialaitteistot otetaan käyttöön määräaikoihin mennessä, jos se on teknisesti, taloudellisesti ja toiminnallisesti toteutettavissa. Direktiivissä asetetut aurinkoenergian käyttöönottovelvoitteet eivät koske ainoastaan laitteistojen kattoasennuksia, vaan ne kattavat myös rakennuksen julkisivuun, parvekkeille, terasseille, katetuille pysäköintialueille ja vastaaviin rakenteisiin asennettavat järjestelmät sekä esimerkiksi rakennukseen integroidut aurinkosähkö- ja -lämpöjärjestelmät. Käyttöönoton määräajat on vaiheistettu seuraavasti luonnoksen pykälässä 4:

"1) viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2026 kaikissa uusissa julkisissa rakennuksissa ja muissa kuin asuinrakennuksissa, joiden pohjakerroksen hyötypinta-ala on yli 250 m²;

2) viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2027 kaikissa olemassa olevissa julkisissa rakennuksissa, joiden pohjakerroksen hyötypinta-ala on suurempi kuin 2 000 m², sekä kaikissa olemassa olevissa muissa kuin asuinrakennuksissa, joiden pohjakerroksen hyötypinta-ala on yli 500 m², kun rakennukseen toteutetaan laajamittainen korjaus tai toimi, joka edellyttää rakentamislupaa rakennuksen perusparannusta, katolla tehtäviä töitä tai rakennuksen teknisen järjestelmän asentamista varten;

- 3) viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2028 kaikissa olemassa olevissa julkisissa rakennuksissa, joiden pohjakerroksen hyötypinta-ala on suurempi kuin 750 m²;
- 4) viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2029 kaikissa uusissa asuinrakennuksissa ja kaikilla uusilla rakennusten yhteydessä sijaitsevilla katetuilla pysäköintialueilla; ja
- 5) viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2030 kaikissa olemassa olevissa julkisissa rakennuksissa, joiden pohjakerroksen hyötypinta-ala on suurempi kuin 250 m².”

Aurinkosähkön tuotanto vastasi Suomen sähkön kokonaistuotannosta noin 1,4 prosenttia vuonna 2024. Asennetusta aurinkosähkön tuotantokapasiteetista suurin osa, noin 1 124 megawattia eli 90 %, oli pientuotantoa eli alle yhden megawatin tuotantolaitteistoja. Aurinkosähkön pientuotanto on kasvanut voimakkaasti: vuoden 2024 aikana 20 prosenttia. Rakennusten kattopinta-ala mahdollistaa Suomessa teoreettisesti yli 30 gigawattipiikin potentiaalin, ja todellista huipputuotantoa on yli 20 gigawattia. Pelkästään asuinrakennusten kattopotentiaali on noin 12 gigawattipiikkiä, joka vastaa noin 7–8 gigawatin tuntikohtaista huipputuotantoa.

Valmistelijat/lisätiedot

Heidi Saaristo-Levin, suunnittelujohtaja
Kristiina Karppi, erikoissuunnittelija
etunimi.sukunimi@varsinais-suomi.fi

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus päättää antaa alla olevan lausunnon luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi rakennusten energiatehokkuudesta. Lausunnossa otetaan kantaa vain lakiluonnoksen pykälään 4 aurinkoenergiasta rakennuksissa sekä vaikutusten arviointiin. Muihin palautepalvelussa esitettyihin kysymyksiin lakiluonnoksen eri osista Varsinais-Suomen liitolla ei ole huomautettavaa.

Kaikkiaan esitys on hyvin laadittu ja asianmukaisesti perusteltu. Se edistää myös Varsinais-Suomessa erittäin tärkeitä energia, ilmasto- ja huoltovarmuustavoitteita. Erityisesti aurinkoenergian käyttöönotto rakennuksissa ja sen suuri potentiaali on myönteinen asia tunnistaa myös Varsinais-Suomessa suhteessa nopeasti kehittyviin energiajärjestelmien kokonaisuuksiin.

Kommenttinne 4 §:ään – Aurinkoenergia rakennuksissa

Poikkeamisperusteet ja niiden osoittaminen

Pykälän 2 momentissa esitetään, että rakennuksen omistaja voisi poiketa 1 momentissa säädetystä velvoitteista, mikäli aurinkoenergialaitteistojen käyttöönotto ei olisi taloudellisesti kannattavaa taikka teknisesti tai toiminnallisesti toteutettavissa. Rakennuksen omistajan olisi kuitenkin esitettävä tarpeellinen selvitys poikkeamisen edellytysten täyttymisestä, mikäli kunnan rakennusvalvontaviranomainen sitä pyytäisi.

Momentin sisältö teknisestä, taloudellisesta ja toiminnallisesta harkintamahdollisuudesta poikkeamiselle on asianmukainen etenkin erityiskohteiden osalta. Varsinais-Suomen liitto ehdottaa kuitenkin täsmennystä momenttiin siten, että rakennuksen omistajan tulisi lähtökohtaisesti esittää perustelut poikkeamispyynnölle rakennusvalvontaviranomaisille – ei ainoastaan pyydettyä.

Kommenttinne vaikutusarvioinnista. Millaisia vaikutuksia, joita esitysluonnoksessa ei ole mainittu, tunnistatte liittyvän esitykseen?

Esitys vaikuttaa energiamarkkinoihin, etenkin kotimaisiin sähkömarkkinoihin ja välillisesti myös lämmön markkinoihin. Näitä taloudellisia ja yritysvaikutuksia toivotaan eriteltävän lisää. Vaikutuksia etenkin maatalousyrityksiin toivotaan valotettavan seikkaperäisemmin. Maatalousrakennukset ovat isoja ja aurinkovoimalaitteistojen investoinnit uusiin suuriin sekä peruskorjattaviin maatalouden tuotantorakennuksiin aiheuttavat kulupiikin rakennustöiden alkaessa, vaikka kokonaiskulut tasaantuvatkin pidemmällä aikavälillä. Maatalouden merkitys on erityisen suuri juuri Varsinais-Suomessa.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

§ 66

Aurora-mitali 2026

VSLDno-2026-8

Varsinais-Suomen liitto myöntää vuosittain Aurora-mitalin tunnustuksena maakunnan kulttuurin hyväksi taiteen, kulttuurityön tai tieteen alalla toimineelle henkilölle, yhteisölle, viranomaiselle, yritykselle tai työryhmälle. Mitali voidaan myöntää myös Varsinais-Suomesta lähtöisin olevalle, valtakunnalliseen kulttuurityöhön merkittäväällä tavalla osallistuneelle henkilölle. Aloitteen mitalin myöntämisestä voi tehdä Varsinais-Suomen liiton jäsenkunta tai maakunnassa kulttuurityötä tekevä toimielin, seura tai varsinaissuomalainen henkilö. Aurora-mitalin jakamisen kriteeristöä päivitettiin v. 2023 lopussa vastaamaan paremmin aikaansa. Maakuntahallitus hyväksyi päivitetyn kriteeristön kokouksessaan 18.12.2023 § 189.

Vuodesta 1977 aina vuoteen 2000 asti Aurora-mitaleita jaettiin vuosittain useita. Vuodesta 2000 lukien mitaleita on jaettu vain yksi vuosittain. Poikkeuksena vuosi 2017, jolloin Suomi 100 -juhlavuoden kunniaksi mitaleita jaettiin kolme kappaletta. Aurora-mitali jaetaan vuosittain Varsinais-Suomen liiton järjestämällä Eurooppapäivän vastaanotolla, jolloin saaja julkistetaan. Vuonna 2025 myönnettiin järjestyksessään 101. Aurora-mitali, jonka saivat Matti ja Teppo Ruohonen. Aikaisemmat mitalin saajat löytyvät liiton arkistosta sekä osoitteesta varsinais-suomi.fi/aurora-mitali/

Vuonna 2026 jaetaan järjestyksessään 102. Aurora-mitali. Ehdotuksia mitalin saajaksi kerättiin maakunnan toimijoilta ja asukkailta verkkolomakkeen kautta. Ehdokkaan tietojen lisäksi kerättiin perustelut jokaiselle ehdokkaalle. Lisäksi kulttuuritoimikunnalla on mahdollisuus ehdottaa mitalin saajaa. Ehdotuksia mitalin saajasta saatiin kaikkineen 21 kpl. Kulttuuritoimikunta käsitteli ehdotukset mitalin saajaksi. Maakuntahallitus päättää Aurora-mitalin saajan.

Valmistelijat/lisätiedot

Malla Rannikko-Laine, edunvalvontajohtaja
Jaana Eskola, kulttuurin erityisasiantuntija
etunimi.sukunimi@varsinais-suomi.fi

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus päättää myöntää Aurora-mitalin.

Päätös

Edunvalvontajohtaja Malla Rannikko-Laine esitteli asian.

Maakuntahallitus päätti myöntää Aurora-mitalin pöytäkirjan liitteen 1 § 66 mukaisesti. Vuoden 2026 Aurora-mitali on julkaisuvapaa mitalin jakamisen jälkeen.

Ehdotus hyväksyttiin.

§ 67

Regional Sustainability Influencer Academy (INFLUENCE) -hankkeen käynnistäminen

VSLDno-2026-170

Yhteiskunnissamme on suuri tarve vuorovaikutuksen ja tasavertaisen dialogin mahdollisuuksille sekä lasten ja nuorten vaikuttavammalle yhteiskunnalliselle osallistumiselle. Central Baltic -rahoitteisessa *Regional Sustainability Influencer Academy* (INFLUENCE) -hankkeessa perustetaan ja pilotoidaan vuoden mittaiset alueelliset kestävyyslähettiläiden akatemit Varsinais-Suomessa ja Vidzemen alueella. Akatemioihin osallistuvilla 18–25-vuotiailla nuorilla on mahdollisuus osallistua oman alueensa kehittämiseen: Varsinais-Suomessa ilmastotiekartan toteuttamiseen ja Vidzemessä aluekehitysohjelman päivittämiseen kestävyuden näkökulmasta. Lisäksi osallistuvat nuoret pääsevät myös tutustumaan päätöksenteon rakenteisiin ja erilaisiin kansalaisvaikuttamisen muotoihin, mikä kannustaa heitä osallistumaan yhteiskunnallisiin asioihin tulevaisuudessa.

Akatemia sisältää kestävyuden ymmärrystä syventäviä luentoja, ekskursioita, paneeleja, työpajoja ja haastatteluja sekä useita työpajoja, joissa nuoret osallistuvat valitun prosessin suunnitteluun, antavat panoksensa, ideoivat toteutusta ja priorisoivat toimenpiteitä. Akatemian toteutuksesta kehitetään monistettava toimintamalli ohjeistuksineen, jotta sitä voidaan hyödyntää myös muilla alueilla.

Hanke tukee maakuntaohjelman toimenpiteitä:

- Vähennetään Varsinais-Suomen ilmastopäästöjä kehittämällä ja ottamalla käyttöön ilmastoviisaita ratkaisuja
- Lisätään demokratiakasvatusta ja -osaamista kaikilla yhteiskunnan tasoilla
- Tuetaan maakunnan toimijoiden ja asukkaiden valmiutta toteuttaa kestävyysmurrosta reilulla ja tehokkaalla tavalla

Hankkeen kesto on 1.4.2026–30.9.2027. Hankkeen partnerina on Vidzeme Planning Region Latviasta. Hankkeen rahoittaja on Central Baltic -ohjelma. Hankkeen kokonaisbudjetti on 208 542,31 €, 80 % rahoitusosuudella. Valonian osuus on 126 106,11 €, josta omarahoitusosuus on 25 221,22 €. Omarahoitusosuuteen on haettavissa kansallista vastinrahoitusta 70 %.

Valmistelijat/lisätiedot

Riikka Leskinen, toimialapäällikkö
Anni Lahtela, kehittämisasiantuntija
etunimi.sukunmi@valonia.fi

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus päättää

1. käynnistää *INFLUENCE* -hanketoiminnan
2. ottaa käyttöön hankkeelle perustetun kustannuspaikan 6084
3. että hankkeen tilivelvollinen on suunnittelujohtaja, joka myös allekirjoittaa hankkeeseen liittyvät sopimukset ja sitoumukset

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

§ 68

Varsinais-Suomen Helmikunnat 3 -hankkeen päättäminen

VSLDno-2024-151

Laitilan, Naantalın, Paraisten, Salon ja Uusikaupungin kaupungit sekä Valonia /Varsinais-Suomen liitto toteuttivat yhteistyössä Varsinais-Suomen Helmikunnat 3 – hankkeen 1.6.2024–31.10.2025 välisenä aikana.

Valonian koordinoima varsinaissuomalainen yhteishanke [Varsinais-Suomen Helmikunnat 3](#) rahoitettiin Uudenmaan ELY-keskuksen myöntämällä Kunta- ja Järjestö-Helmi erityisavustuksella. Hanke oli järjestyksessään kolmas laaja Valonian ja kuntien yhteishanke luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi. Mukana oli viisi kuntaa: Laitila, Naantali, Parainen, Salo ja Uusikaupunki. Hankekunnissa toteutettiin konkreettisia luonnonhoitotöitä. Valonia toimi hankkeen koordinaattorina ja toisaalta oli mukana kuntien kanssa tekemässä konkreettisia kunnostustöitä ja teki niitä tukevia inventointeja, tarjosi asiantuntija-apua kunnille, viesti elinympäristöjen kunnostamisesta ja hoitotöistä sekä kehitti alueellista yhteistyötä luonnon monimuotoisuuden lisäämiseksi. Naantalilla, Salolla ja Uudellakaupungilla oli omat osahankkeet budjetteineen, mutta suunnittelu- ja toteutustyöt tehtiin tiiviissä yhteistyössä Valonian kanssa. Valonia vastasi Laitilan ja Paraisten osahankkeiden toteutuksesta yhteistyössä kuntien ympäristöviranomaisten kanssa.

Hankkeessa kunnostettiin yhteensä 12 luontokohdetta: 4 perinnebiotooppia (Laitila, Naantali), 1 pähkinäpensaslehto (Uusikaupunki), jatkettiin suoalueen ennallistamista (Salo), ennallistetaan 2 pienialaista korpea sekä ennallistettiin lehtoalueen vesitaloutta (Uusikaupunki) sekä 3 purokunnostusta (Salo).

Hanketoiminnan avulla kunnat ovat saaneet arvokasta tietoa omistamiensa kiinteistöjen luontoarvoista, tehneet konkreettisia luonnonhoitotöitä kymmenissä Helmi-ohjelman elinympäristöissä ja hankkeet ovat lisänneet kunnan työntekijöiden osaamista luonnonhoitotöiden toteuttamisessa ja luontoarvojen huomioimisessa. Yhteishankkeiden lisäksi varsinaissuomalaisilla kunnilla on ollut käynnissä myös omia Kunta-Helmi-hankkeita.

Vuonna 2020 käynnistyneen Helmi-elinympäristöohjelman kunnille ja järjestöille suunnatun erityisavustuksen tuella Varsinais-Suomessa on toteutettu vuosien 2021–2025 aikana 24 hanketta (1,5 miljoonaa euroa), joilla on parannettu maakunnan luonnon monimuotoisuuden tilaa. Toimintaympäristö kuitenkin muuttuu ja rahoitus vähenee, mutta tarve luonnonhoitotyölle on edelleen suuri. Helmi-ohjelma jatkuu vuoteen 2030 saakka, mutta tiedossa on, että kuntien ja järjestöjen luonnonhoitotöille ei ole tällä hetkellä osoitettu rahoitusta.

Hankkeen toteutuneet kokonaiskustannukset olivat 127 325,86 euroa. Valonian omarahoitusosuus toteutuneista kustannuksista oli 16 548 euroa. Hankkeen kustannuspaikalle jäi aiemmin siirretystä omarahoituksesta ylijäämää 879,38 euroa, koska toteutuneet kustannukset olivat budjetoitua alhaisemmat.

Valmistelija/lisätiedot

Riikka Leskinen, toimialapäällikkö
etunimi.sukunimi@valonia.fi

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus päättää

1. merkitä tiedoksi Varsinais-Suomen Helmikunnat 3 -hankkeen tulokset
2. sulkea hankkeen kustannuspaikan 6066 ja siirtää ylijäämän 879,38 € Valonian kustannuspaikalle 6010

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

§ 69

Vahvistusilmoituskirje tilintarkastajalle

VSLDno-2026-45

Tilintarkastuksen yhteydessä laaditaan vahvistusilmoituskirje, joka on aiemmin toimitettu vuosittain Varsinais-Suomen liiton toimesta tilintarkastajalle. Kirjeessä toimielimen johto vahvistaa tilintarkastajalle annettujen tietojen oikeellisuuden ja riittävyys sekä vastaa kirjanpidon ja hallinnon asianmukaisuudesta.

Aiemmin vahvistusilmoituskirjeeseen liittyvä valtuutus on käsitelty tarkastuslautakunnassa. Nyt valtuutus tuodaan maakuntahallituksen käsiteltäväksi, koska toimintakäytäntö vahvistuskirjeen osalta on muuttunut. Jatkossa vahvistusilmoituskirje allekirjoitetaan, kun tilintarkastaja sitä pyytää. Maakuntahallituksen tulee valtuuttaa vahvistusilmoituskirjeen allekirjoittajat.

Valmistelija/lisätiedot

Petra Määttänen, hallintojohtaja
Sanna Reuna, hallinnon assistentti
etunimi.sukunimi@varsinais-suomi.fi

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus päättää valtuuttaa maakuntahallituksen puheenjohtajan ja maakuntajohtajan allekirjoittamaan vahvistusilmoituskirjeen.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

§ 70

Jyrki Alastalon ero maakuntahallituksen varajäsenyydestä ja maakuntavaltuuston jäsenyydestä

VSLDno-2026-63

Jyrki Alastalo on pyytänyt eroa Varsinais-Suomen liiton maakuntavaltuuston jäsenyydestä ja maakuntahallituksen varajäsenyydestä yksityisasioiden vuoksi.

Maskun kunnanvaltuusto on kokouksessaan 9.2.2026 § 7 valinnut maakuntavaltuuston jäseneksi Jyrki Alastalon tilalle Ritva Elomaan jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

Varsinais-Suomen liiton perussopimuksen 12 §:n 1. momentin mukaan maakuntavaltuusto valitsee maakuntahallituksen toimikauttaan vastaavaksi ajaksi.

Valmistelijat/lisätiedot

Petra Määttänen, hallintojohtaja
Sanna Reuna, hallinnon assistentti
etunimi.sukunimi@varsinais-suomi.fi

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus päättää

1. merkitä tiedoksi Maskun kunnan ilmoituksen
2. esittää maakuntavaltuustolle tiedoksi, että Maskun kunnanvaltuusto on valinnut maakuntavaltuuston jäseneksi Ritva Elomaan Jyrki Alastalon tilalle jäljellä olevaksi toimikaudeksi.
3. esittää maakuntavaltuustolle, että se myöntää Jyrki Alastalolle eron Varsinais-Suomen liiton maakuntahallituksen varajäsenyydestä.
4. esittää maakuntavaltuustolle, että se valitsee maakuntahallitukseen Jyrki Alastalon tilalle uuden varajäsenen jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

§ 71

Aluesuunnittelujaoston 23.3.2026 antamat lausunnot ja käsittelemät asiat

Aluesuunnittelujaoston 23.3.2026 pöytäkirja:

- Lausunto Maaria-Ilmaristen osayleiskaava- ja ulkoilureittisuunnitelmista
- Lausunto Ruskon eteläosan osayleiskaavasta
- Lausunto Lounais-Suomen Jätehuolto Oy:n Turun Topinojan Jätekeskuksen muutoshankkeen YVA-menettelytarpeesta
- Lausunto Gasgrid Vetyverkot Oy:n Suomen kansallinen vedyn siirtoverkko - Etelä-Suomen ja Lounais-Suomen YVA-ohjelmista
- Lausunto Oripään Varsinais-Suomen biojalostamon ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta

Lausuntopyynnöt, jotka eivät anna aiheita Varsinais-Suomen liiton lausunnon antamiseen:

Liedon kaupunki: Liedon rakennusjärjestysehdotus (44/9.2.2026)

Uudenkaupungin kaupunki: Iso-Hylkimyksen ranta-asemakaava (50/10.2.2026)

Paraisten kaupunki: Kestikievarinkujan asemakaavanmuutos (51/10.2.2026)

Kemiönsaaren kunta: Kemiönsaaren Västanfjärdin uuden paloaseman asemakaavamuutos (56/12.2.2026)

Kemiönsaaren kunta: Djupvikuddenin ranta-asemakaava (57/12.2.2026)

Kemiönsaaren kunta: Dragsfjärdin itäisen saariston rantaosayleiskaavanmuutos, Rävskäret (58/12.2.2026)

Kemiönsaaren kunta: Dragsfjärdin itäisen saariston rantaosayleiskaavanmuutos, Toronskäret II (59/12.2.2026)

Ruskon kunta: Lähteenmäen asemakaavan laajennus ja muutos (60/12.2.2026)

Pyhärannan kunta: Pyhärannan Kalkasjärven länsirannan ja Lahdenvainion ranta-asemakaavanmuutosluonnos (61/12.2.2026)

Ympäristöministeriö: Luonnos hallituksen esitykseksi ulkoilulain päivittämiseksi (65/18.2.2026)

Oikeusministeriö: Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi vesilain muuttamisesta (66/19.2.2026)

Pöytyän kunta: Pöytyän Härkävuoren yritysalueen asemakaavan laajennus ja muutos (76/24.2.2026)

Maa- ja metsätalousministeriö: Happamien sulfaattimaiden ja mustaliuskeiden strategia (79/27.2.2026)

Uudenkaupungin kaupunki: Hahtemaa-Niittuluoto ranta-asemakaavanmuutos- ja laajennusluonnos (84/4.3.2026)

Taivassalon kunta: Ahainen-Tuomoinen ranta-asemakaavanmuutosluonnos (86/4.3.2026)

Ympäristöministeriö : Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi rauhoitettujen eläinten aiheuttamien vahinkojen ennalta ehkäisemisestä ja korvaamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen 3 ja 8 §:n muuttamiseksi (94/6.

3.2026)

Maskun kunta: Maskun Nivolan ja Lankokujan asemakaavanmuutos (102/10.3.2026)

Naantalin kaupunki: Naantalin Aholankadun asemakaavamuutos (109/11.2.2026)

Ilmoitukset Varsinais-Suomen liiton luottamustoimielimien päätöksistä ovat olleet nähtävillä pöytäkirjojen tarkastusten jälkeen liiton kotisivuilla www.varsinais-suomi.fi otsikon "Päätöksenteko / Esityslistat ja pöytäkirjat" alla.

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus merkitsee maankäyttöjaoston pöytäkirjan 23.3.2026 tiedoksi eikä käytä kuntalain § 92 mukaista otto-oikeuttaan.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

§ 72

Viranhaltijapäätökset

Salassapidettävät tiedot poistettu.

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus merkitsee viranhaltijoiden päätöspöytäkirjat tiedoksi eikä käytä kuntalain § 92 mukaista otto-oikeuttaan.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

§ 73

Tiedoksi annettavat asiat

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus merkitsee tiedoksi annettavat asiat tiedoksi.

Päätös

Varsinais-Suomen liiton Eurooppa-päivän vastaanotto järjestetään perjantaina 8.5.2026 Turun Akatemiatalolla.

Aluesuunnittelujaosto, § 15, 23.03.2026

Maakuntahallitus, § 74, 20.04.2026

§ 74

LISÄPYKÄLÄ: Lausunto Ruskon eteläosan osayleiskaavasta

VSLDno-2026-55

Aluesuunnittelujaosto, 23.03.2026, § 15

Ruskon kunnanhallitus on pyytänyt lausuntoa 11.2.2026 Ruskon eteläosan osayleiskaavaehdotuksesta 13.4.2026 mennessä.

Asian aiempi käsittely

Varsinais-Suomen liitto on 25.8.2008 antanut valmisteluvaiheessa lausunnon, jossa on korostettu tavoitteiden merkitystä osana kaavaprosessia. Lisäksi on todettu, että luonnos on valmisteltu luonnosvaiheeseen nähden riittävästi eikä sen sisältö ole ristiriidassa maakuntakaavan kanssa. Lausunnon antamisen jälkeen on Turun kaupunkiseudun maakuntakaavaa päivitetty kahdella vaihemaakuntakaavakerroksella. Lisäksi kaavavalmistelu on tämän jälkeen eriytetty kahdeksi eri kaavaksi. Liitto on osallistunut viranomaistyöneuvotteluihin 2.9.2022 ja 29.11.2024.

Kaavan aikataulu, tavoitteet ja ratkaisu

Kaavaprosessi käynnistyi vuonna 2006 Turun kaupungin ja Ruskon kunnan päätöksellä laatia osayleiskaava Turun lentoaseman ympäristöön ja Ruskon eteläosaan. Vuosina 2007–2008 järjestettiin työneuvotteluja, viran-omaisneuvottelu sekä yleisötilaisuuksia. Vuonna 2009 Turku jatkoi kaavatyötä omana työnään Ruskon jatkaessa konsultin kanssa. Valmisteluvaiheen palautteet käsiteltiin vuosina 2011–2012, jolloin myös selvityksiä ja Natura kysymyksiä tarkennettiin. Kaavan edellyttämiä selvityksiä laadittiin ja päivitettiin vuosina 2016–2025. Ehdotusvaiheeseen liittyviä neuvotteluja käytiin vuonna 2020 ja viranomaisneuvottelu vuonna 2022. Kaavatyötä on jatkettu kuntien yhteisissä työskentelyissä, ja kaavaehdotus etenee kunnanhallituksen käsittelyyn vuonna 2026, jolloin järjestetään myös yleisötilaisuus.

Kaavan tavoitteena on turvata Turun lentoaseman kehittämisedellytykset ja muodostaa sen ympäristöön sekä Ruskon eteläosaan oikeusvaikutteinen osayleiskaava, joka mahdollistaa valtakunnallisesti merkittävän logistiikkakeskuksen ja työpaikka-alueen rakentumisen. Suunnittelussa tarkastellaan uusien työpaikka ja asuinalueiden sijoittumista kiitoradan pohjois-, itä- ja länsipuolelle sekä suojelu ja virkistysalueiden ja liikenneverkon muutostarpeita. Lentoaseman läheisyys rajoittaa laajamittaista asuinrakentamista, mutta nykyistä rakennetta tiivistämällä ja uusia pientaloalueita osoittamalla voidaan kasvattaa Ruskon väestöä noin 60–100 asukkaalla (15–25 %). Kaava vastaa Ruskon työpaikkakehitykseen osoittamalla uusia toimitila, palvelu ja teollisuusalueita, joiden tavoitteena on monipuolistaa palvelutarjontaa ja hyödyntää lentoaseman kasvua. Turun lentoaseman toiminta ja

sen ennustettu kasvu vuoteen 2030 vaikuttavat alueen maankäyttöön erityisesti lentomelun kautta: nykyisellä L_{den} 55 dB melualueella asuu noin 80 asukasta, ja ennustetilanteessa noin 500.

Viheralueiden riittävyys ja niiden väliset yhteydet turvataan, ja alueen ulkoilureitit säilytetään. Suunnittelualueen liikenne perustuu Vahdontiehen ja Kaharintiehen, joiden lisäksi kaava sisältää kevyen liikenteen väyliä, uusia yhteystarpeita sekä varauksen uudelle itä-länsisuuntaiselle yhdystielle lentoaseman pohjoispuolelle. Suunnittelualueella sijaitsee myös Nuutin ampumarata, kaksi pohjavesialuetta suoja-alueineen, käytöstä poistunut kaatopaikka sekä tie ja lentoliikenteen melualueita. Lisäksi alueella on vanhoja soranotto ja louhosalueita.

Maakuntakaava

Alueella on voimassa merkintöjä ja määräyksiä seuraavista maakuntakaavoista: Turun kaupunkiseudun maa-kuntakaava (2004), Varsinais-Suomen taajamien, palvelujen ja liikenteen vaihemaakuntakaava (2018), sekä Varsinais-Suomen luonnonarvojen ja varojen vaihemaakuntakaava (2021). Turun kaupunkiseudun maakuntakaavasta (2004) on voimassa kulttuuriympäristöä koskevat merkinnät ja lentomelualueet. Kaasuverkkovaraus on kumottu myöhemmässä maakuntakaavassa. Pomponrahkan Natura 2000 -alueen vesitalouden turvaamisesta on annettu erillinen suunnittelumääräys.

Varsinais-Suomen taajamien maankäytön, palveluiden ja liikenteen vaihemaakuntakaavassa (2018) suunnittelualue kuuluu kaupunkikehittämisen sekä teollisuuden ja logistiikan kehittämisen kohdealueisiin. Lisäksi alueelle on osoitettu taajamatoimintojen, työpaikkatoimintojen ja teollisuustoimintojen alueita, lentoliikenteen aluetta sekä yhdystie ja pääkatuvarauksia, mukaan lukien uusi yhdystie ja tieliikenteen yhteystarve.

Tuulivoimavaihemaakuntakaavassa (2014) ei osoiteta tuulivoimatuotantoon soveltuvia alueita Ruskon kunnan alueelle.

Varsinais-Suomen luonnonarvojen ja -varojen vaihemaakuntakaava (2021, lainvoimainen 2024) täydentää kokonaisuutta luonnonvarojen käytön, arvokkaiden luontoalueiden ja virkistysalueiden turvaamisen näkökulmasta.

Lisätietoja:

[Yleiskaavoitus - Ruskon kunta](#)

Valmistelija/lisätiedot

suunnittelujohtaja Heidi Saaristo-Levin
maakunta-arkkitehti Kaisa Äijö
erikoissuunnittelija Arttu Koskinen

Ehdotus

Esittelijä: Heidi Saaristo-Levin, suunnittelujohtaja

Aluesuunnittelujaosto päättää antaa Ruskon eteläosan osayleiskaavaehdotuksesta seuraavan lausunnon:

Varsinais-Suomen maakuntakaavassa kaava-alueelle on osoitettu aluevarauksina työpaikkatoimintojen alueita (TP), teollisuustoimintojen alueita (T), virkistysalueita (V), maa- ja metsätalousalueita (M) ja lentoliikenteen alue (LL), joilla on selkeä rooli valtakunnallisen ja maakunnallisen elinkeinorakenteen ja saavutettavuuden sekä seudullisen yhdyskuntarakenteen ja viherrakenteen kokonaisuudessa.

Maakuntakaavan tarkoituksena on ohjata alueidenkäyttöä pitkäjänteisesti siten, että työpaikka-alueet, teollisuus, liikenne ja virkistys muodostavat toimivan ja pitkällä aikavälillä kehittämisen ja kasvun mahdollistavan sekä luonnonarvojen kanssa yhteensovittavan kokonaisuuden.

Yleiskaavaehdotuksessa esitetään poikkeamia maakuntakaavan aluevarauksista. Poikkeaminen vaikuttaa pääosin perustellulta ja yksityiskohtaisemman suunnittelun tarkentamalta. Poikkeamisten vaikutuksia tulee kuitenkin arvioida erityisesti seudun työpaikkakehityksen sekä lentokenttäalueen pitkän aikavälin kehittämispotentiaalin näkökulmasta, kun TP- ja T-alueita osoitetaan maa ja metsätalous (M) sekä asumisen (A) alueiksi.

Kaavaehdotuksessa on osoitettu laajoja maa ja metsätalousvaltaisia alueita, joilla sallitaan maa ja metsätaloutta palveleva tuotantorakennusten rakentaminen. Taajamaksi kehittyvillä alueilla tuotantotoiminnan ohjaaminen M-alueille ei kuitenkaan ole kokonaisuuden kannalta tarkoituksenmukaista. Suunnittelutarveluonteinen tuotantorakentaminen logistiikan ja teollisuustoimintojen kehittämisvyöhykkeellä ei tue pitkäjänteistä ja johdonmukaista maankäytön kehittämistä, ja merkintä on siten ristiriitainen kehittämisvyöhykkeen tavoitteiden kanssa. Varsinais-Suomen liitto katsoo, että aktiivinen tuotanto ja työpaikkatoiminta tulee ensisijaisesti osoittaa yleiskaavassa aktiivisen maankäytön alueina ja asemakaavoitettavina varauksina, erityisesti olemassa olevan toiminnan ja infra-struktuurin yhteydessä. Tämä koskee erityisesti lentokentän pohjoispuolista aluetta, joka on maakuntakaavassa osoitettu työpaikkatoimintojen alueeksi (TP). TP-alueiden huomioiminen yleiskaavassa tukee seudun elinkeinokehitystä ja luo edellytyksiä lentokenttäalueen hallitulle ja vaiheittaiselle kehittämiselle maakuntakaavan tavoitteiden mukaisesti.

Maakuntakaavan virkistysalueiden, suojelualueiden ja ulkoilureittien verkosto turvaa Turun kaupunkiseudulla luonnon monimuotoisuutta ja kytkeytyneisyyttä sekä virkistysalueiden ja -reittien riittävyttä, kattavuutta ja jatkuvuutta. Osayleiskaava-alueella kaupunkiseudun viherrakenteen kannalta keskeisiä kohtia ovat erityisesti Ruskonjoen muodostama viherkäytävä, Ruskon kirkonkylän ja Yli-Maarian välinen alue, sekä näiden kahden välinen ja Yli-Maariasta edelleen itään jatkuva poikittainen yhteys. Maakuntakaavan virkistysaluemerkinnät toimivat myös lähivirkistysalueina sekä asuinalueiden ja lentokentän ja sen ympäristön työpaikka- ja teollisuusalueiden välisinä suojaviheralueina.

Osayleiskaavaehdotuksessa yhteydet on osoitettu maa- ja metsätalousmerkinnöillä ja osin ulkoilureittien merkinnöillä. Maa- ja metsätalousalueet, joille on osoitettu ulkoilun ohjaamistarvetta tai erityisiä ympäristöarvoja, toteuttavat maakuntakaavan

tavoitteita hyvin. Osin yhteydet on kuitenkin osoitettu tavanomaisina maa- ja metsätalousalueina. Maakuntakaavan toteutumisen näkökulmasta näitä kohtia on syytä harkita osoitettavaksi niiden merkityksen tunnistavalla merkinnällä. Erityisesti kaava-alueen pohjoisosassa Santalankulmalla maakuntakaavaan ohjeellinen ulkoilureitti kohti pohjoista on huomioitava ja viheryhteys osoitettava vahvemmin kuin kapealla maa- ja metsätalousmerkinnällä.

Huomionarvoista on myös se, että M-alueiksi osoitettujen alueiden pääkäyttötarkoitus on ensisijaisesti talous-painotteinen, mikä voi johtaa nopeisiin ja merkittäviin muutoksiin lähiympäristössä ja luonnon monimuotoisuuden kokonaisuudessa erityisesti Palttametsän alueilla. Alueilla, joilla on runsaasti luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeitä kohteita, olisikin perustellumpaa käyttää MY-merkintää (maa ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityisiä ympäristöarvoja), joka tukee paremmin maakuntakaavan ekologisia tavoitteita.

Kaava-alueella sijaitsee maisemallisesti paikallisesti arvokkaita peltoalueita (MY/s ja MA), joiden säilyminen avoimena ja viljelykäytössä on maisemakuvan kannalta tärkeää. Poikkeaminen maakuntakaavasta (V) on näiltä osin perusteltua. Maisemallisesti merkittävillä alueilla tuotantorakennusten rakentamisen mahdollistaminen ei kuitenkaan tue kaavamerkinnän alkuperäistä tarkoitusta. Näillä alueilla tulisi sallia ensisijaisesti elinkeinonharjoittamiseen liittyvien talousrakennusten rakentaminen, jotta maisema ja kulttuuriympäristöarvot säilyvät. Ehdotuksen rakennusten sijoittamista ohjaavat määräykset tukevat tätä tavoitetta jo hyvin.

Lentoliikennealueen ja siihen liittyvien meluvyöhykkeiden osalta on hyvä, että kaavoituksella on ollut käytössä Finavian melko tuore lentokonemeluselvitys. Selvityksen meluvyöhykkeiden osalta kaavan materiaalista ei täysin käy ilmi vyöhykkeiden mahdolliset muutokset 2000-luvun alussa käytössä olleisiin vyöhykkeisiin nähden, mukaan lukien maakuntakaavan Lden 55dB lentomelualue. Tältä osin kaava-aineistoa olisi hyvä tarkentaa.

Yhteenvedon liitto toteaa, että yleiskaavaratkaisussa on useita perusteltuja ja erityisesti virkistykseen hyvin soveltuvia ratkaisuja. Maakuntakaavan työpaikka-, teollisuus- ja virkistysalueita ja ulkoilureittejä koskevien tavoitteiden sekä pitkän aikavälin kehittämisreservien huomioon ottaminen edellyttää kuitenkin vielä joitakin täsmennyksiä ja vaikutusten arvioinnin syventämistä. Jatkosuunnittelussa on erityisen tärkeää tarkastella Ruskon työpaikka-alueiden kehittämispotentiaalia lentoliikenteen alueen välittömässä läheisyydessä, etenkin kun kaavaehdotus esittää asumisen lisäämistä kaava-alueen pohjoisosiin Kaharintien varrelle maakuntakaavaa laajemmin. Yleiskaavalla on keskeinen rooli valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävän työpaikka-alueen kehittämisen ohjaamisessa, mikä edellyttää maankäytön, virkistysreittien ja ekologisten yhteyksien yhteensovittamista myös Turun puolelle laadittavan yleiskaavan kanssa. Ruskon kunnalla on tässä kokonaisuudessa erinomainen mahdollisuus vahvistaa alueen toiminnallista roolia ja tukea seudullisesti kestävää ja vaiheittaista kehitystä.

Teknisenä korjauksena on kaavaselostustekstiä hyvä päivittää sitä osin, kun siellä on vielä viittauksia Turun kaupunkiseudun maakuntakaavan ratkaisuihin, jotka ovat korvautuneet myöhemmillä vaihemaakuntakaavoilla.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Maakuntahallitus, 20.04.2026, § 74

Aluesuunnittelujaosto (23.3.2026 § 15) on käsitellyt Ruskon eteläosan osayleiskaavaehdotusta ja antanut siitä lausunnon. Lausunnossa todetaan tiivistetysti, että yleiskaavaehdotuksessa on useita perusteltuja ja erityisesti virkistykseen hyvin soveltuvia ratkaisuja. Maakuntakaavan työpaikka-, teollisuus- ja virkistysalueita ja ulkoilureittejä koskevien tavoitteiden sekä pitkän aikavälin kehittämisreservien huomioon ottaminen edellyttää kuitenkin vielä joitakin täsmennyksiä ja vaikutusten arvioinnin syventämistä.

Jatkosuunnittelussa on erityisen tärkeää tarkastella Ruskon työpaikka-alueiden kehittämispotentiaalia lentoliikenteen alueen välittömässä läheisyydessä, etenkin kun kaavaehdotus esittää asumisen lisäämistä kaava-alueen pohjoisosiin Kaharintien varrelle maakuntakaavaa laajemmin. Yleiskaavalla on keskeinen rooli valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävän työpaikka-alueen kehittämisen ohjaamisessa, mikä edellyttää maankäytön, virkistysreittien ja ekologisten yhteyksien yhteensovittamista myös Turun puolelle laadittavan yleiskaavan kanssa. Ruskon kunnalla on tässä kokonaisuudessa erinomainen mahdollisuus vahvistaa alueen toiminnallista roolia ja tukea seudullisesti kestävää ja vaihteista kehitystä.

Varsinais-Suomen liitto pitää tarpeellisena täydentää 23.3.2026 annettua lausuntoaan Turun lentoasemaa koskevilta osin. Täydennys perustuu Finavian Varsinais-Suomen liitolle toimittamiin tarkentaviin tietoihin lentoaseman tulevista kehittämistarpeista.

Valmistelija/lisätiedot

Heidi Saaristo-Levin, suunnittelujohtaja
Kaisa Äijö, maakunta-arkkitehti
etunimi.sukunimi@varsinais-suomi.fi

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus päättää antaa Ruskon eteläosan osayleiskaavaehdotuksesta seuraavan aluesuunnittelujaoston (23.3.2026 § 15) lausuntoa täydentävän lausunnon:

Finavian esittämien tietojen mukaan Turun lentoaseman kiitotien pidentämiseen on varauduttu 300 metrillä länteen ja 500 metrillä itään, mikä mahdollistaisi kiitotien kokonaispituuden kasvattamisen 3 300 metriin. Tällainen varautuminen on keskeinen edellytys erityisesti rahti- ja raskaan lentoliikenteen toimintaedellytysten turvaamiselle sekä muuttuvien ilmasto-olosuhteiden huomioon ottamiselle.

Osayleiskaavaehdotuksessa kiitotien länsipään lentoliikennealue (LL) on rajattu hyvin tiukasti. Vahdontien länsipuolelle on lisäksi osoitettu maankäyttöä, jonka kaavamääräyksissä edellytetään kiitotien pään läheisyyden huomioon ottamista ja

rajoitetaan häiriöherkkien toimintojen, kuten asumisen, sijoittumista alueelle. Lentokentän kehittämistarpeet, kuten mahdolliset kiitotiejatkeet, lähestymisvalot, huoltotiet ja niihin liittyvät suoja-alueet, edellyttävät kuitenkin osayleiskaavaehdotuksessa esitettyjä laajempia lentoliikennealueen (LL) varauksia. Kaavaehdotuksessa esitetyt ratkaisut eivät tältä osin riittävästi turvaa lentoaseman pitkän aikavälin kehittämisedellytyksiä. Myös Vahdontiehen liittyvät uudet liittymäjärjestelyt ja tieyhteystarpeet liittyvät olennaisena osana tähän kokonaisuuteen, ja niiden toimiva yhteensovittaminen lentoaseman kehittämisen kanssa edellyttää vielä tarkempaa tarkastelua ja lisäselvityksiä.

Varsinais-Suomen liitto katsoo, että Ruskon eteläosan osayleiskaavaehdotuksessa esitetyt, maakuntakaavan lentoliikennealueesta (LL) poikkeavat käyttötarkoitukset Vahdontien länsi- ja itäpuolella perustuvat toistaiseksi riittämättömiin selvityksiin ja vaikutusarviointeihin. Kaavaehdotusta on sen vuoksi tarpeen täydentää tarvittavilla selvityksillä ja tarkistaa ratkaisuja siten, että ne täsmentävät Varsinais-Suomen maakuntakaavassa osoitetun lentoliikennealueen (LL) mukaista ratkaisua ja varmistavat Turun lentoaseman kehittämisedellytykset pitkällä aikavälillä.

Päätös

Suunnittelujohtaja Heidi Saaristo-Levin esitteli asian.

Ehdotus hyväksyttiin.

Muutoksenhakukielto

§56, §57, §58, §59, §60, §62, §63, §64, §65, §66, §67, §68, §69, §71, §72, §73, §74

Muutoksenhakukielto

Tästä päätöksestä ei saa tehdä kuntalain 136 §:n mukaan oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Oikaisuvaatimus

§61, §70

Oikaisuvaatimusohje

Oikaisuvaatimusohjeet

Tähän päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla tuomioistuimeen.

Oikaisuvaatimusoikeus

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä:

- se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen), sekä
- kuntayhtymän jäsenkunta ja sen jäsen.

Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Viranomaiselle toimitetun sähköisen asiakirjan katsotaan saapuneen määräajassa, jos asiakirja saapuu viimeistään määräajan viimeisen päivän aikana. Paperinen oikaisuvaatimuskirjelmä on toimitettava Varsinais-Suomen liiton kirjaamoon määräajan viimeisenä päivänä ennen kirjaamon aukioloajan päättymistä.

Kun käytetään tavallista sähköistä tiedoksiantoa, asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, kolmantena päivänä viestin lähettämisestä. Kirjeitse tapahtuvan tiedoksiannon kohdalla asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä.

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arklauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimusviranomainen

Viranomainen, jolle oikaisuvaatimus tehdään, on Varsinais-Suomen liiton maakuntahallitus.

Kirjaamon yhteystiedot:

Sähköpostiosoite: kirjaamo@varsinais-suomi.fi

Puhelinnumero: 02 2100 900

Postiosoite: PL 273, 20101 Turku

Käyntiosoite: Linnankatu 52 B, Turku

Kirjaamon aukioloaika on maanantaista perjantaihin klo 9-15.

Oikaisuvaatimuksen muoto ja sisältö

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti. Sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan oikaisua
- miten päätöstä halutaan oikaistavaksi
- millä perusteella oikaisua vaaditaan.

Oikaisuvaatimuksessa on lisäksi ilmoitettava tekijän nimi, kotikunta, postiosoite ja puhelinnumero.

Jos oikaisuvaatimuspäätös voidaan antaa tiedoksi sähköisenä viestinä, yhteystietona pyydetään ilmoittamaan myös sähköpostiosoite.

Pöytäkirja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä voi pyytää Varsinais-Suomen liiton kirjaamosta.

Pöytäkirja on viety nähtäväksi yleiseen tietoverkkoon.

Päätös on annettu asianosaiselle tiedoksi sähköpostilla.